

Rzecznik Praw Pacjenta

Przestrzeganie praw pacjenta w obszarze psychiatrycznej opieki zdrowotnej

Raport z działań podejmowanych
przez Departament ds. Zdrowia Psychicznego
w tym Rzeczników Praw Pacjenta
Szpitala Psychiatrycznego w 2020 roku

Departament ds. Zdrowia Psychicznego

Warszawa, 2021

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów, skrótowców i pojęć / 4

Wprowadzenie / 5

1. Podmioty lecznicze objęte działalnością Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego / 7

2. Analiza spraw rozpatrywanych przez Departament Zdrowia Psychicznego, w tym Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego / 8

2.1. Ogólna liczba spraw realizowanych przez Departament Zdrowia Psychicznego, w tym Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego / 8

2.2. Analiza skarg rozpatrzonych przez Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r. / 10

2.3. Analiza wniosków rozpatrzonych przez Departament Zdrowia Psychicznego, w tym Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r. / 12

2.4. Własne inicjatywy Rzeczników Praw Pacjenta oceniające przestrzeganie praw pacjentów / 14

2.5. Działalność informacyjno-edukacyjna / 15

3. Opis spraw prowadzonych przez Rzeczników i wyłonionych w toku ich prowadzenia problemów, w poszczególnych obszarach psychiatrii / 17

4. Działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi i poprawy sytuacji w psychiatrycznej opiece zdrowotnej podejmowane przez DZP w 2020 roku / 21

4.1. Działania związane z tematem przewodnim – Rok Seniora / 21

4.2. Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w czasie pandemii Covid-19 / 23

4.3. Najważniejsze systemowe działania Departamentu ds. Zdrowia Psychicznego w 2020 r. niezwiązane z Covid-19 / 25

Podsumowanie / 31

Załącznik nr 1 – Schemat organizacyjny Biura Rzecznika Praw Pacjenta / 32

Załącznik nr 2 – Wykaz podmiotów leczniczych objętych stałą działalnością Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r. / 33

Załącznik nr 3 – Wykaz podmiotów leczniczych w poszczególnych województwach objętych czasową działalnością Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r. / 44

WYKAZ SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ

RPP, Rzecznik	Rzecznik Praw Pacjenta, o którym mowa w art. 41 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta
BRPP, Biuro,	Biuro Rzecznika Praw Pacjenta, o którym mowa w ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta
DZP, departament	Departament ds. Zdrowia Psychicznego w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta
RzPPSzP, Rzecznicy	Rzecznicy Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego – stanowisko powołane na podst. art. 10 b ustawy o ochronie zdrowia psychicznego Są pracownikami Biura Rzecznika Praw Pacjenta (art. 10 d ww. ustawy)
ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, uozp	Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020 r. poz. 849 t.j.)
ustawa o prawach pacjenta, upp	Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz.U. z 2020 r. poz. 685 t.j)
rozporządzenie Ministra Zdrowia	Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 stycznia 2006 r. w sprawie szczegółowego trybu i sposobu działania Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego ()
szpital psychiatryczny podmiot leczniczy psychiatrycznej opieki zdrowotnej; podmiot leczniczy	Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

WPROWADZENIE

Rzecznik Praw Pacjenta jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w zakresie ochrony praw pacjenta. Urząd ten w okresie sprawozdawczym pełnił Pan Bartłomiej Chmielowiec. Ochronę praw pacjentów systemu psychiatrycznej opieki zdrowotnej i leczenia uzależnień realizuje głównie poprzez działalność Departamentu ds. Zdrowia Psychicznego, którego pracownikami są Rzecznicy Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego. Instytucja Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego została powołana ustawą o ochronie zdrowia psychicznego. Przepisy ww. ustawy, jak również wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowego trybu i sposobu działania Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego, w sposób kompleksowy regulują kompetencje i zadania Rzecznika oraz sposób ich realizacji.

Rzecznicy są pracownikami Biura Rzecznika Praw Pacjenta, o którym mowa w ustawie o prawach pacjenta i wykonują swoje zadania przy jego pomocy.

Zgodnie z § 6 rozporządzenia Rzecznik przedstawia Rzecznikowi Praw Pacjenta okresowe informacje dotyczące przestrzegania praw pacjenta oraz działań podejmowanych w tym zakresie, nie rzadziej niż 2 razy w roku, także w przypadku zażądania tych informacji przez Rzecznika Praw Pacjenta.

Celem działalności Rzeczników jest ochrona praw osób korzystających ze świadczeń zdrowotnych udzielanych przez szpital psychiatryczny. Rozpatrują sprawy zgłoszone przez pacjentów a także ich przedstawicieli ustawowych, opiekunów prawnych oraz faktycznych. Udzielają pomocy w dochodzeniu praw osób z zaburzeniami psychicznymi w sprawach związanych z przyjęciem, leczeniem, warunkami pobytu i wypisaniem ze szpitala psychiatrycznego. Wyjaśniają oraz udzielają pomocy w wyjaśnieniu ustnych i pisemnych skarg tych osób. Inicjują i prowadzą działalność edukacyjną w zakresie praw pacjentów szpitali psychiatrycznych.

Jednym z istotnych zadań Rzeczników, wynikającym z § 3 rozporządzenia, jest dokonywanie z własnej inicjatywy oceny przestrzegania praw pacjenta, w szczególności w odniesieniu do pacjentów:

- 1) przyjętych do szpitala psychiatrycznego bez zgody;
- 2) wobec których zastosowano przymus bezpośredni;
- 3) niezdolnych do wyrażenia zgody lub stosunku do przyjęcia albo leczenia;
- 4) przebywających w szpitalu psychiatrycznym na mocy orzeczenia sądowego o zastosowaniu środka zabezpieczającego.

Zakres uprawnień przyznanych Rzecznikowi ma gwarantować skuteczną ochronę praw osób hospitalizowanych w szpitalach psychiatrycznych. Zgodnie z art. 10b ust. 4 uozp Rzecznik ma prawo do:

- 1) wstępu do pomieszczeń szpitala psychiatrycznego związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych;

- 2) występowania z wnioskiem do personelu podmiotu leczniczego, w szczególności do lekarza prowadzącego, ordynatora oddziału psychiatrycznego (lekarza kierującego oddziałem) lub kierownika podmiotu leczniczego oraz do podmiotu, który utworzył ten podmiot, o podjęcie działań zmierzających do usunięcia przyczyny skargi lub zaistniałych naruszeń;
- 3) dostępu do dokumentacji medycznej, osoby korzystającej ze świadczeń zdrowotnych udzielanych przez szpital psychiatryczny;
- 4) porozumiewania się z osobą korzystającą ze świadczeń zdrowotnych, jej przedstawicielem ustawowym, opiekunem prawnym lub faktycznym bez udziału innych osób;
- 5) przetwarzania danych utrwalonych za pomocą monitoringu zlokalizowanego w pomieszczeniach, w których wykonywany jest przymus bezpośredni w postaci izolacji.

Rzecznicy realizują swoje zadania w szpitalach psychiatrycznych, którymi – w rozumieniu art. 3 pkt 2 uozp – są również oddziały psychiatryczne w szpitalach ogólnych, kliniki psychiatryczne, sanatoria dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz inne zakłady lecznicze w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, sprawujące całodobową opiekę psychiatryczną lub odwykową. Rzecznik może obejmować swoim działaniem obszar terytorialny nie mniejszy niż województwo i nie większy niż trzy sąsiadujące ze sobą województwa, w zależności od rozmieszczenia zakładów lecznictwa psychiatrycznego. Sprawy pacjentów z podmiotów, w których na stałe nie ma Rzecznika, prowadzą inni pracownicy Departamentu.

W celu koordynowania i zapewnienia kompleksowości działań zmierzających do poprawy funkcjonowania psychiatrycznej opieki zdrowotnej jako systemu zapewniającego profesjonalne, skuteczne wsparcie osobom z chorobą psychiczną lub w kryzysie zdrowia psychicznego, Departament ds. Zdrowia Psychicznego współpracuje z innymi Departamentami Biura:

- Departamentem Prawnym w zakresie praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów,
- Departamentem Postępowań Wyjaśniających w zakresie indywidualnych postępowań wyjaśniających dotyczących świadczeń zdrowotnych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień,
- Departamentem Strategii i Działań Systemowych w zakresie działań informacyjno-educacyjnych promujących prawa pacjenta i działalność Rzecznika Praw Pacjenta,
- Departamentem Dialogu Społecznego i Komunikacji w zakresie działań o charakterze medialnym i edukacyjnym dotyczącym leczenia psychiatrycznego i uzależnień.

Usytuowanie Departamentu ds. Zdrowia Psychicznego w strukturze organizacyjnej pokazuje Schemat organizacyjny Biura, który stanowi *Załącznik nr 1* do niniejszego opracowania.

Podczas pandemii Biuro, tak jak większość urzędów przeszło w znacznej mierze na pracę zdalną. Rzecznicy również realizowali zadania głównie w trybie pracy zdalnej. Utrzymywali jednak stały kontakt z podmiotami leczniczymi, z personelem i pacjentami: telefonicznie, mailowo, a w sytuacjach tego wymagających wizytowali oddziały, również dla pacjentów chorych na Covid-19. W miesiącach letnich Rzecznicy powrócili do swoich placówek, jednak druga fala pandemii ponownie zmusiła Rzeczników do przejścia na pracę zdalną.

Podmioty lecznicze objęte stałą działalnością Rzeczników informowane były o aktualnym trybie pracy i możliwości kontaktu z Rzecznikiem.

1. PODMIOTY LECZNICZE OBJĘTE DZIAŁALNOŚCIĄ RZECZNIKÓW PRAW PACJENTA SZPITALA PSYCHIATRYCZNEGO

W okresie sprawozdawczym w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta 46 osób¹ pełniło funkcję Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego. Systematycznie zwiększa się liczba podmiotów leczniczych, objętych działalnością Rzeczników. W 2020 roku było ich 220. Wykaz Rzeczników i podmiotów leczniczych objętych ich stałą działalnością przedstawia *Załącznik nr 2*.

Rzecznicy czasowo pełnili swoją funkcję również w innych podmiotach leczniczych, niż przypisane im terytorialnie placówki. W roku 2020 było ich 23. Wykaz Rzeczników i podmiotów leczniczych objętych taką działalnością przedstawia *Załącznik nr 3*.

Łącznie podmioty lecznicze objęte stałą działalnością Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego wykazywały 28 204 łóżka, a leczyło się w nich blisko 202 tys. osób.

Zakres świadczeń w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień, realizowanych przez podmioty objęte działaniem Rzeczników prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Zakres świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w podmiotach leczniczych, w których swoje obowiązki pełnią Rzecznicy Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego

LP.	RODZAJE ŚWIADCZEŃ	% ŁÓŻEK W STOSUNKU DO LICZBY ŁÓŻEK OGÓŁEM
1	Psychiatria ogólna dla dorosłych (w tym psychogeriatryka, psychosomatyka, rehabilitacja psychiatryczna, zaburzenia nerwicowe)	48,5%
2	Leczenie uzależnień dla dorosłych (leczenie zespołów abstynencyjnych i terapia uzależnień)	18,8%
3	Psychiatria terapeutyczno-opiekuńcza (zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze i opiekuńczo-lecznicze psychiatryczne, hostele)	17,8%
4	Świadczenia psychiatrii sądowej w warunkach podstawowego, wzmocnionego i maksymalnego zabezpieczenia	9,3%
5	Psychiatria dzieci i młodzieży (w tym świadczenia terapii uzależnień i psychiatria sądowa dzieci i młodzieży)	5,5%
Ogółem		100,0%

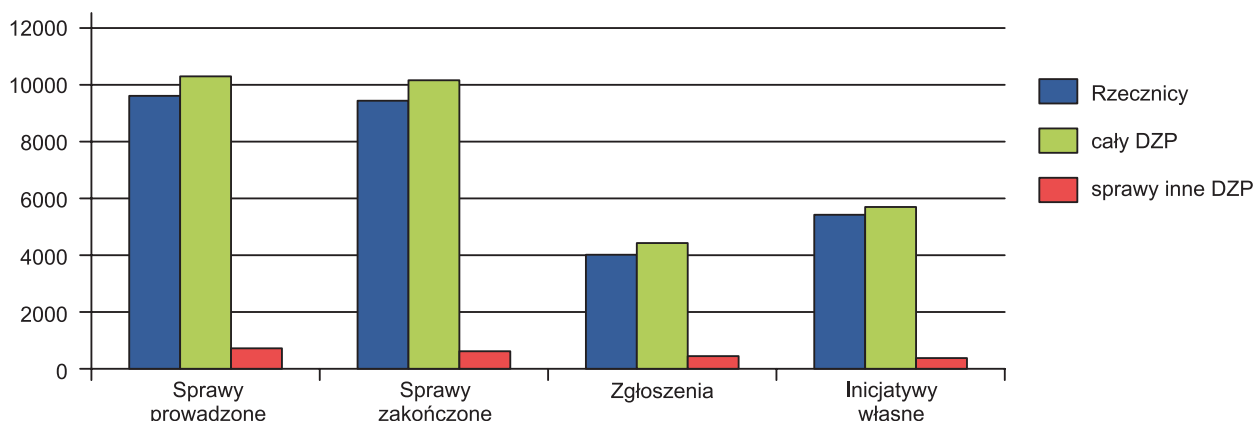
¹ Uwzględniono fluktuację zatrudnienia na stanowiskach RzPPSzP w okresie sprawozdawczym.

2. ANALIZA SPRAW ROZPATRYWANYCH PRZEZ DEPARTAMENT ZDROWIA PSYCHICZNEGO, W TYM RZECZNIKÓW PRAW PACJENTA SZPITALA PSYCHIATRYCZNEGO

2.1. Ogólna liczba spraw realizowanych przez Departament Zdrowia Psychicznego, w tym Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego

W 2020 r. Departament łącznie prowadził 10361 spraw, z czego rozpatrzył 10188 spraw, pozostałe na zakończenie okresu sprawozdawczego były w toku. Liczbę spraw prowadzonych i rozpatrzonych obrazuje wykres 1.

Wykres 1. Liczba spraw prowadzonych przez Departament ds. Zdrowia Psychicznego

Analizie sprawozdawczej poddano wyłącznie sprawy rozpatrzone. Wśród nich 4484 to zgłoszenia od pacjentów, ich bliskich, personelu medycznego i innych osób, natomiast 5704 to działania z inicjatywy własnej, realizowane w ramach zadań nałożonych przepisami prawa, w szczególności na Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego.

Rzecznicy w 2020 r. prowadzili łącznie 9632 sprawy, a rozpatrzyli 9522. Należały do nich: zgłoszenia (skargi, wnioski) oraz działania podejmowane z własnej inicjatywy.

Ogólna liczba spraw prowadzonych przez cały Departament, w porównaniu do lat poprzednich jest mniejsza, co wynika z faktu, że Rzecznicy pracowali w okresie sprawozdawczym głównie w trybie pracy zdalnej, w związku z sytuacją epidemiologiczną spowodowaną Covid-19 oraz wykonywali inne zadania, m. in. wspomagali działalność innych Departamentów Biura (obsługiwali ogólnopolską Telefoniczną Informację Pacjenta 800 190 590

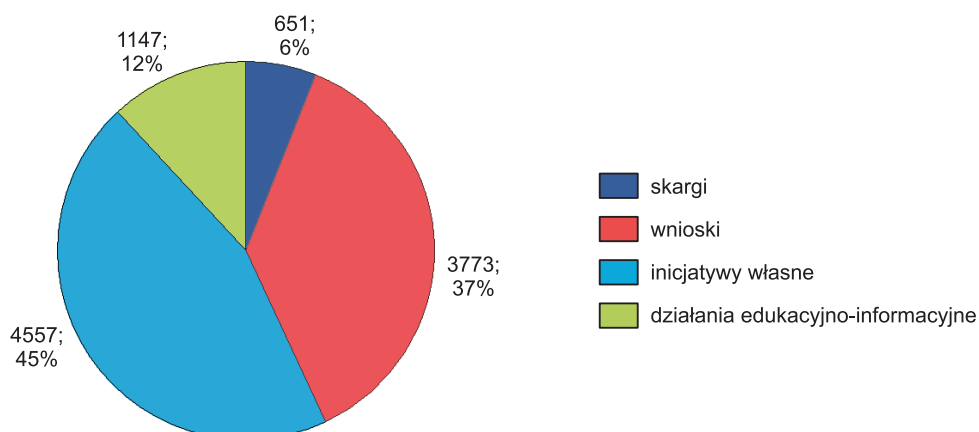
Rzecznika Praw Pacjenta). Liczbę spraw prowadzonych przez Rzeczników w podziale na ich zakres przedmiotowy prezentuje tabela 2.

Tabela 2. Liczba i zakres spraw prowadzonych przez Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY SPRAW	LICZBA:			
	DZIAŁAŃ Z WŁASNEJ INICJATYWY	SKARG	WNIOSKÓW	OGÓŁEM
Pomoc w dochodzeniu praw w sprawach związanych z przyjęciem, leczeniem, warunkami pobytu i wypisaniem ze szpitala psychiatrycznego	4353	525	2936	7814
Pomoc w wyjaśnianiu skarg pacjentów szpitala psychiatrycznego niezwiązanych z przyjęciem, leczeniem i wypisaniem ze szpitala psychiatrycznego	27	17	215	259
Współpraca z rodziną, przedstawicielem ustawowym, opiekunem prawnym lub faktycznym pacjenta	3	68	250	321
Sprawy inne tj. związane z funkcjonowaniem systemowym psychiatrycznej opieki zdrowotnej, terapii uzależnień, psychiatrii sądowej, w tym udzielanych w trybie opieki ambulatoryjnej w CZP, hostelach	174	41	372	587
Ogółem bez działalności edukacyjno-informacyjnej	4557	651	3773	8981
Działalność edukacyjna i informacyjna	1147	X	60	1207
Ogółem:	5704	651	3833	10188

Liczbowy i procentowy rozkład poszczególnych rodzajów spraw rozpatrywanych przez DZP w omawianym okresie sprawozdawczym ilustruje wykres 2. Analizując te informacje należy mieć na względzie, że liczba skarg nie świadczy wprost o skali problemów w psychiatrycznej opiece zdrowotnej. Psychiatria jest w tym względzie szczególną dziedziną. Pacjenci, z którymi pracujemy nie zawsze (z różnych względów) są w stanie upomnieć się o swoje prawa i interesy. Szczególne znaczenie ma więc działalność z własnej inicjatywy w ochronie interesu pacjentów, całego DZP i obecność rzeczników bezpośrednio w szpitalach.

Wykres 2. Liczba i rodzaje spraw realizowanych przez Departament ds. Zdrowia Psychicznego, w tym Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r.

W 2020 r. do Rzeczników wpłynęło łącznie 4070 zgłoszeń – były to zapytania dotyczące obowiązujących przepisów prawa, prośby o udzielenie wyjaśnień czy pomocy w związku z pobytem w szpitalu lub w innych, istotnych dla danej osoby kwestiach.

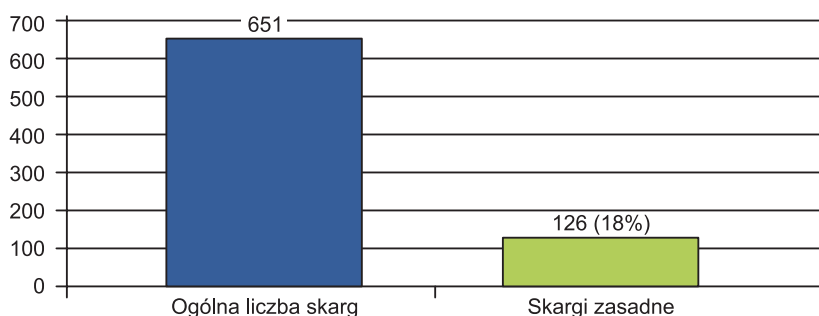
Kierowali je pacjenci, ich rodziny, osoby bliskie, personel, a także inne podmioty czy osoby związane z pacjentem, czy danym podmiotem leczniczym. Działania Rzeczników w tych obszarach koncentrowały się głównie na działalności informacyjnej i wspierającej.

Poza informacjami prawnymi, Rzecznicy udzielali pomocy w wyjaśnieniu zasygnalizowanych problemów, w sporządzeniu pism do dyrektorów szpitali czy innych podmiotów, wskazywali instytucje właściwe do rozpatrywania danego rodzaju spraw.

2.2. Analiza skarg rozpatrzonych przez Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r.

W 2020 r. Rzecznicy rozpatrzyli łącznie 651 spraw skargowych. Przeważały skargi złożone ustnie (418 skarg). Kwestii uregulowanych w ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta dotyczyły 402 skargi, a w oparciu o przepisy ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, Rzecznicy rozpatrzyli 249 skarg². W przypadku 18% skarg stwierdzono ich zasadność, tj., naruszenie jednego lub kilku praw pacjenta (por. wykres 6). W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości dotyczących realizacji praw pacjenta, personel podejmował działania mające na celu wyeliminowanie przyczyn skargi oraz zapobiegania wystąpieniu podobnych naruszeń w przyszłości.

Wykres 3. Stosunek skarg zasadnych do ogólnej liczby skarg rozpatrzonych przez Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r.

Kwestii uregulowanych w ustawie o prawach pacjenta dotyczyły 402 skargi (por. wykres 4). Ok. 42 % skarg stanowiły skargi związane z prawem do świadczeń zdrowotnych (258 skarg) – w tej kategorii mieszczą się skargi związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w odpowiednich warunkach, odpowiadającym wymaganiom fachowym i sanitarnym określonym w odrębnych przepisach; świadczeń zdrowotnych udzielanych z należytą starannością, wykonywanych zgodnie z aktualną wiedzą medyczną oraz zasadami etyki zawodowej określonymi przez właściwe samorządy zawodów medycznych.

² Liczba spraw skargowych jest mniejsza od liczby skarg rozpatrzonych, ponieważ jedna sprawa mogła dotyczyć naruszenia kilku praw pacjenta regulowanych w ustawie o prawach pacjenta i/lub w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego

Wykres 4. Liczba skarg rozpatrzonych w 2020 r. przez Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego dotycząca kwestii uregulowanych w ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta

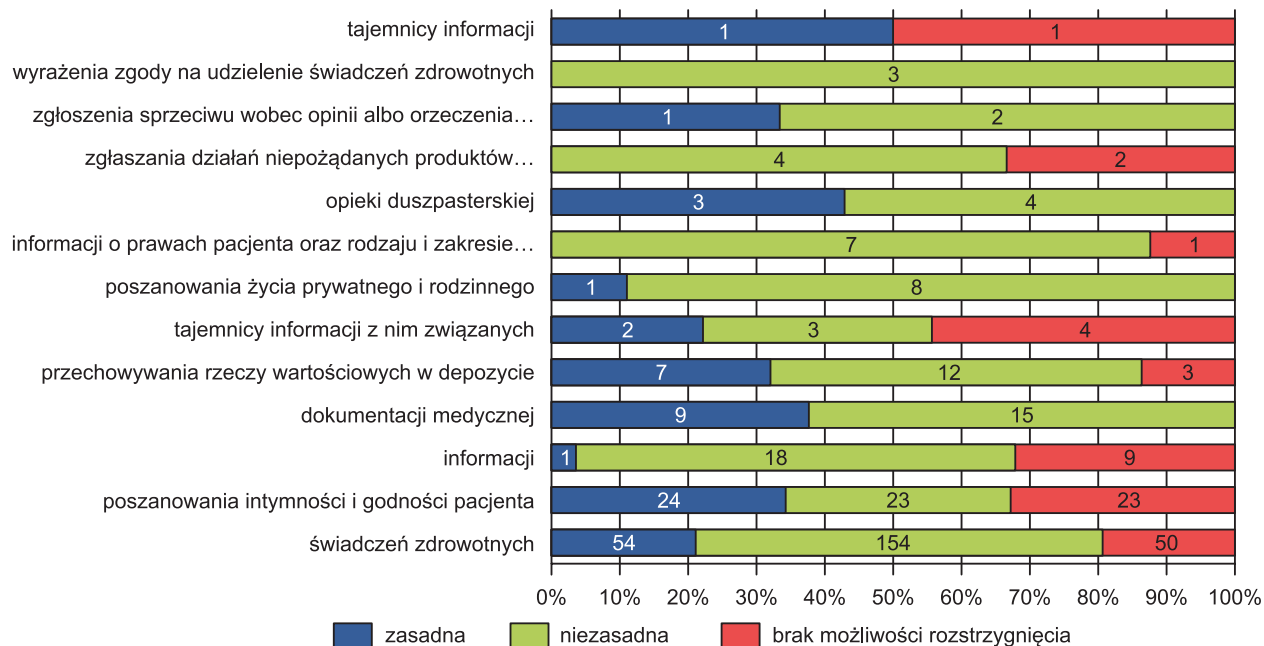

Znaczna liczba skarg dotyczyła prawa pacjenta do:

- ▶ świadczeń zdrowotnych (258 skarg)
- ▶ poszanowania intymności i godności (70 skarg)
- ▶ do informacji (28 skarg)
- ▶ do dokumentacji medycznej (24 skargi)
- ▶ prawa do depozytu rzeczy wartościowych (22 skargi).

Podział skarg dotyczących kwestii uregulowanych w ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta pod kątem ich zasadności przedstawia wykres 5.

Wykres 5. Podział skarg rozpatrzonych w 2020 r. przez Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego dotyczących kwestii uregulowanych w ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta pod kątem ich zasadności

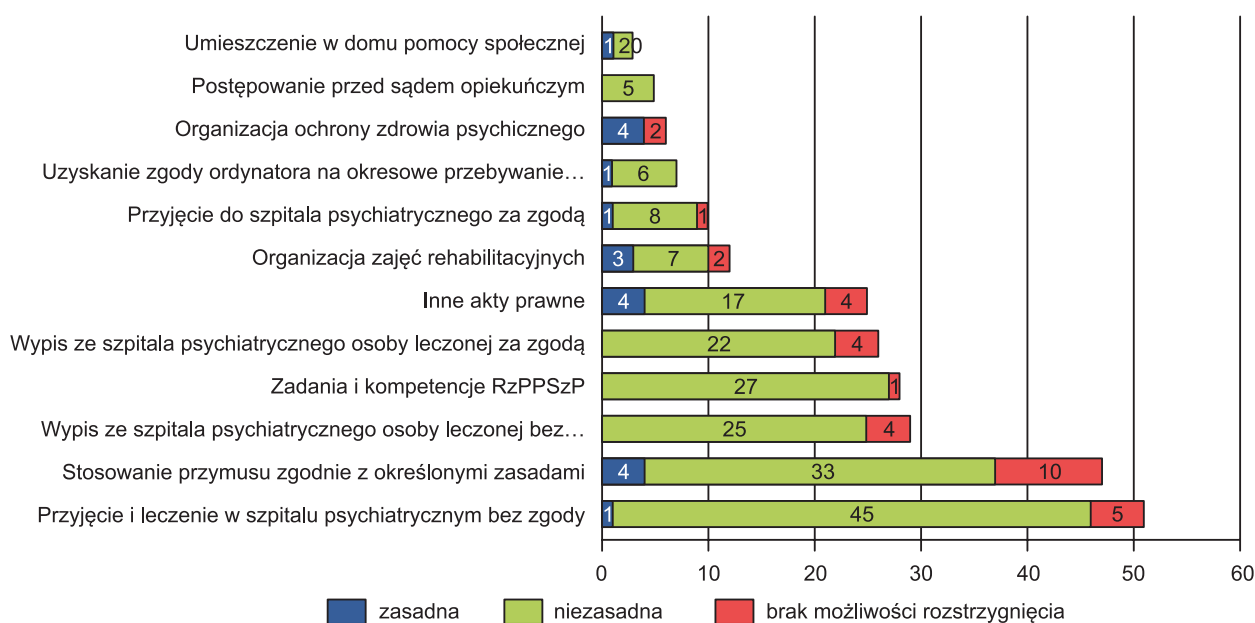

W 2020 r. Rzecznicy rozpatrzyli 249 skarg w oparciu o przepisy ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, najwięcej z nich dotyczyło:

- ▶ przyjęcia i leczenia bez zgody w szpitalu psychiatrycznym (51 skarg),
- ▶ stosowania przymusu bezpośredniego zgodnie z określonymi zasadami (47 skarg),
- ▶ wypisania ze szpitala osoby przebywającej w niej bez zgody (29 skarg),
- ▶ wypisania ze szpitala psychiatrycznego osoby leczonej za zgodą (26 skarg).

Podział skarg dotyczących kwestii uregulowanych w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego pod kątem ich zasadności przedstawia wykres 6.

Wykres 6. Podział skarg rozpatrzonych w 2020 r. przez Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego dotyczących kwestii uregulowanych w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego pod kątem ich zasadności

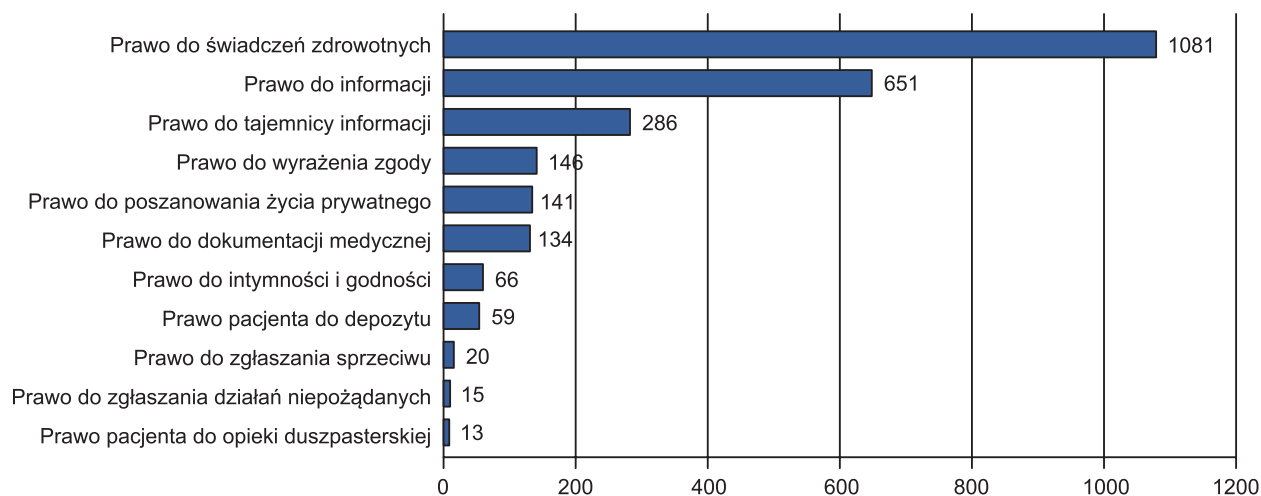
2.3. Analiza wniosków rozpatrzonych przez Departament Zdrowia Psychicznego, w tym Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r.

W 2020 r. DZP i Rzecznicy przyjęli łącznie 3773³ zgłoszenia o charakterze wniosku. Zdecydowana większość z nich 78% (3082 wnioski) zostały zgłoszone ustnie (bezpośrednio do Rzeczników), pisemnie wpłynęło 22% (691 wniosków).

Największa liczba wniosków w zakresie przepisów ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta dotyczyła prawa do świadczeń zdrowotnych (1081 wniosków), kolejno prawa do informacji o swoim stanie zdrowia (651 wniosków), prawa do tajemnicy informacji (286 wniosków), a także prawa do wyrażenia zgody na udzielanie świadczeń (146 wniosków), (por. Wykres 7).

³ Liczba ogółem rozpatrzonych wniosków w poszczególnych obszarach jest większa od liczby spraw wnioskowych bowiem jeden wniosek dotyczył niejednokrotnie kilku kwestii uregulowanych w różnych przepisach.

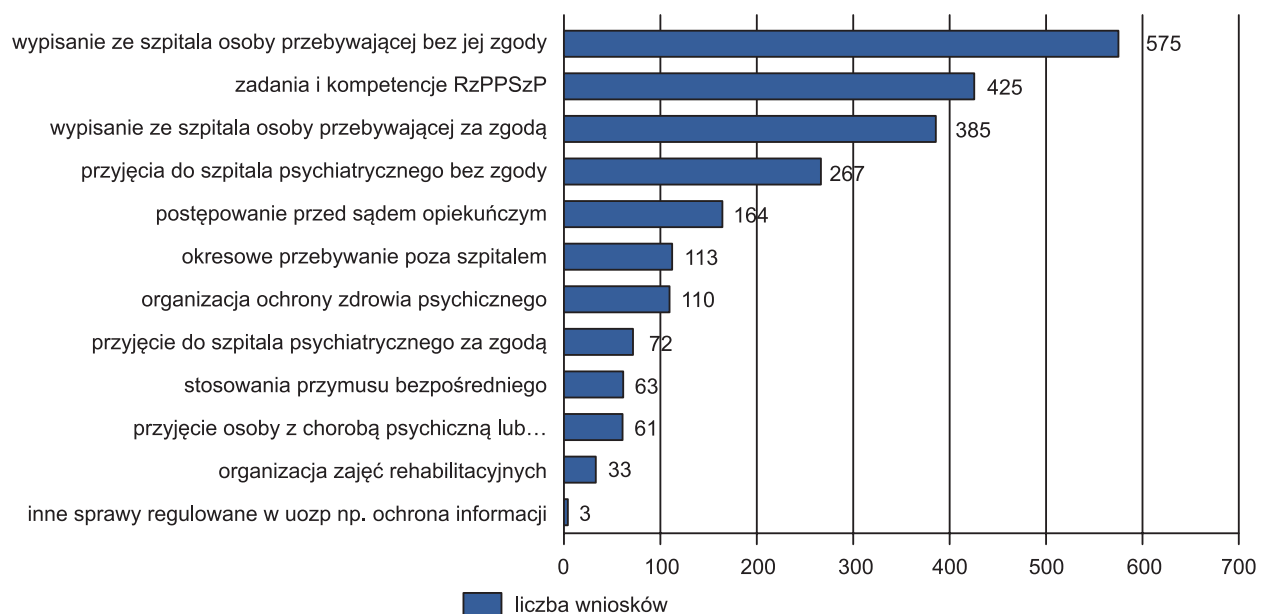
Wykres 7. Liczba wniosków rozpatrzonych przez DZP, w tym Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r. w odniesieniu do ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta

W obszarze związanym z przepisami ustawy o ochronie zdrowia psychicznego najczęściej wniosków dotyczyło:

- ▶ wypisania ze szpitala osoby przebywającej w nim bez zgody (575 wniosków),
- ▶ wypisania ze szpitala psychiatrycznego osoby przebywającej w nim za zgodą (385 wniosków),
- ▶ przyjęcia i leczenia w szpitalu psychiatrycznym bez zgody (267 wniosków), (por. Wykres 8).

Wykres 8. Liczba wniosków rozpatrzonych przez DZP, w tym Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r. w odniesieniu do ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

Znaczna liczba wniosków dotyczyła zapewnienia pacjentowi dostępu do informacji prawnej, wskazanie przysługujących środków prawnych dotyczących innych przepisów prawa niż określonych w wymienionych wyżej ustawach, w 2020 r. było ich łącznie 482.

Wskazać tu należy przede wszystkim na akty prawne regulujące sytuację osób przebywających w szpitalu na mocy orzeczenia sądowego o zastosowaniu środka zabezpieczającego czy też pacjentów małoletnich kierowanych do szpitali psychiatrycznych na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

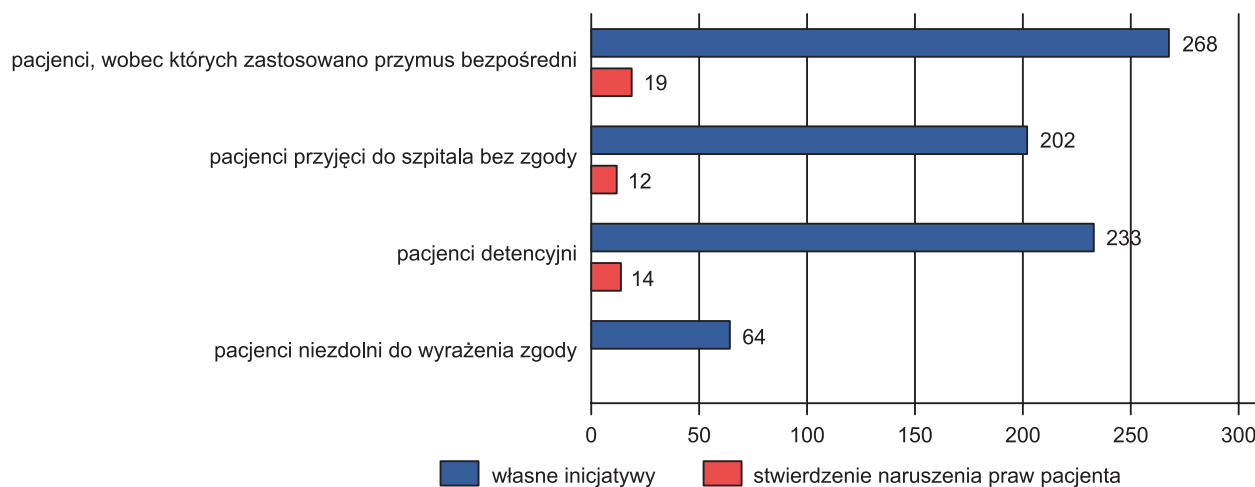
2.4. Własne inicjatywy Rzeczników Praw Pacjenta oceniające przestrzeganie praw pacjentów

Realizując jedno z ustawowych zadań, jakim jest dokonywanie z własnej inicjatywy oceny przestrzegania praw pacjentów, w omawianym okresie sprawozdawczym Rzecznicy podjęli ogółem 5704 tego rodzaju działania⁴, w szczególności kierowane były do pacjentów:

- ▶ wobec których zastosowano przymus bezpośredni (268 działań/19 naruszeń),
- ▶ przyjętych do szpitala psychiatrycznego bez zgody (202 działania/12 naruszeń),
- ▶ przebywających w szpitalu na mocy orzeczenia sądowego o zastosowaniu środka zabezpieczającego (233 działania/14 naruszeń),
- ▶ niezdolnych do wyrażania zgody lub stosunku do przyjęcia albo leczenia (64 działania/0 naruszeń).

Powyższe obrazuje wykres 9.

Wykres 9. Własne inicjatywy Rzeczników Praw Pacjenta oceniające przestrzeganie praw pacjentów wybranych grup pacjentów i liczba stwierdzonych naruszeń w wyniku ich podjęcia

Ponadto 4937 działań dotyczyło ogółu pacjentów i wiązało się m.in. z:

- ▶ warunkami pobytu,
- ▶ zapewnieniem bezpieczeństwa i odpowiedniej opieki pacjentom w tym szczególnym czasie epidemicznym, czy też
- ▶ dostępem do informacji o swoim stanie zdrowia i prawach pacjenta.

W wyniku inicjatyw własnych Rzecznicy stwierdzili ogółem nieprawidłowości w realizacji praw pacjenta w 273 przypadkach.

⁴ Liczba działań w odniesieniu do poszczególnych grup pacjentów jest wyższa od liczby spraw z własnej inicjatywy (4557), ponieważ jedna sprawa mogła dotyczyć jednocześnie kilku grup pacjentów.

2.5. Działalność informacyjno-edukacyjna

W 2020 roku DZP zrealizował 1207 działań informacyjno-edukacyjnych. Odbiorcami byli głównie pacjenci szpitala psychiatrycznego, ich rodziny, a także personel medyczny, a realizatorami głównie Rzecznicy. Z uwagi na stan epidemiologiczny i pracę Rzeczników (w formie zdalnej) w działalności tej przeważały rozmowy indywidualne (w tym za pośrednictwem komunikatorów) i spotkania w małych grupach. Liczbę działań edukacyjnych w podziale na grupy odbiorców przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Działalność informacyjno-edukacyjna Departamentu ds. Zdrowia Psychicznego, w tym Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w poszczególnych zakresach świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w 2020 r.

OBSZAR PSYCHIATRII / ZAKRESY ŚWIADCZEŃ	LICZBA DZIAŁAŃ INFORMACYJNO-EDUKACYJNYCH	% OGÓŁU SPOTKAŃ EDUKACYJNO-INFORMACYJNYCH
Psychiatria ogólna	808	54%
Psychiatria dzieci i młodzieży (w tym uzależnienia i psychiatria sądowa dzieci i młodzieży)	58	4%
Leczenie uzależnień dla dorosłych (terapia i detoksykacja)	135	9%
Psychiatria sądowa – podstawowy, wzmacniony i maksymalny stopień zabezpieczenia	56	4%
Psychiatria terapeutyczno-opiekuńcza (ZPO, ZOLP, hostele)	114	8%
Działania informacyjno-edukacyjne adresowane do personelu medycznego	310	21%
Ogółem	1481¹	100%

¹ Liczba działań edukacyjno-informacyjnych w poszczególnych grupach odbiorców jest wyższa od liczby spraw dotyczących działań edukacyjno-informacyjnych (1207), z uwagi na to, że w ramach jednej sprawy podejmowane były działania edukacyjne wobec jednej lub kilku grup odbiorców.

Tematyka spotkań przeprowadzanych wśród pacjentów oddziałów psychiatrycznych oraz oddziałów leczenia uzależnień dotyczyła głównie praw pacjenta określonych w ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz ustawie o ochronie zdrowia psychicznego. Tematykę determinowała również aktualna sytuacja epidemiologiczna w poszczególnych regionach kraju i wprowadzanych obostrzeniach epidemiologicznych, które miały istotny wpływ na realizację praw pacjenta.

Tematy spotkań i rozmów edukacyjnych dotyczyły:

- ▶ przyjęcia i wypisu ze szpitala psychiatrycznego osoby przyjętej i leczonej za swoją zgodą;
- ▶ procedury i podstaw prawnych przyjęcia, leczenia i wypisania ze szpitala psychiatrycznego osoby bez jej zgody/ lub zgody opiekuna prawnego;
- ▶ warunków udzielania świadczeń zdrowotnych określonych w przepisach odrębnych, w tym warunków udzielania świadczeń w aktualnej sytuacji epidemiologicznej;
- ▶ stosowania przymusu bezpośredniego zgodnie z zasadami opisanymi w aktach prawnych;

- ▶ praw i obowiązków osób przebywających w szpitalu psychiatrycznym opisanych w regulaminach placówki, w tym ograniczeń jakie przyniosła epidemia Covid-19;
- ▶ pracy sądów w aktualnej sytuacji epidemiologicznej, roli radcy prawnego lub adwokata reprezentującego pacjenta w postępowaniu sądowym;
- ▶ zajęć rehabilitacyjnych w szpitalach psychiatrycznych;
- ▶ zadań i kompetencji Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego oraz ogólnej informacji dotyczącej działalności Biura Rzecznika Praw Pacjenta i RPP.

Wśród pacjentów oddziałów psychiatrii sądowej, obok tematów związanych bezpośrednio z prawami pacjenta określonymi w ww. ustawach oraz zadań i kompetencji Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego Rzecznika Praw Pacjenta i funkcjonowania Biura Rzecznika Praw Pacjenta podejmowali działania informacyjno-edukacyjne w zakresie:

- ▶ możliwości zapoznania się z opinią wysłaną do sądu przez pacjenta, wobec którego zastosowano środek zabezpieczający;
- ▶ wybranych zagadnień związanych z psychiatrią sądową w świetle przepisów prawa;
- ▶ przepisów prawnych regulujących kwestię stosowania środka zabezpieczającego;
- ▶ roli radcy prawnego lub adwokata uczestniczącego w postępowaniu sądowym.

Spotkania informacyjno-edukacyjne dla pacjentów małoletnich skupiały się przede wszystkim wokół takich zagadnień jak:

- ▶ prawa pacjenta małoletniego w szpitalu psychiatrycznym, w odniesieniu do aktualnej sytuacji epidemiologicznej;
- ▶ zadania i kompetencje Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego;
- ▶ Karta Praw Pacjenta Dziecka;
- ▶ obowiązek szkolny podczas pobytu w szpitalu i jego realizacja w pandemii.

Działania informacyjno-edukacyjne adresowane do personelu medycznego koncentrowały się m.in. na:

- ▶ realizacji praw pacjenta w aktualnym stanie epidemicznym;
- ▶ poszanowania intymności i godności pacjenta;
- ▶ poszanowania prawa do prywatności i możliwości spotkania/rozmów z bliskimi;
- ▶ zasad stosowania przymusu bezpośredniego;
- ▶ korzystania z rozwiązań stosowanych w innych podmiotach leczniczych, w ramach tzw. dobrych praktyk.

3. OPIS SPRAW PROWADZONYCH PRZEZ RZECZNIKÓW I WYŁONIONYCH W TOKU ICH PROWADZENIA PROBLEMÓW W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH PSYCHIATRII

Rzecznicy prowadzili sprawy związane bezpośrednio z pobytem pacjenta w szpitalu, a także zajmowali się sprawami pacjentów wynikającymi z innych aktów prawnych, z pogranicza psychiatrii i praw pacjenta. Zarówno problematykę spraw, jak i sposób kontaktowania się z pacjentami determinowała aktualna sytuacja epidemiologiczna Covid-19 na danym obszarze kraju.

Rzecznicy, nawet pozostając w pracy zdalnej, na bieżąco, stale monitorowali sytuację w zakresie ogólnego funkcjonowania oddziałów psychiatrycznych, pomagali w sprawach pacjentów, współpracowali z bliskimi pacjenta i personelem podmiotów leczniczych.

Obok spraw związanych bezpośrednio z pobytem w szpitalu, pojawiały się też sprawy z obszaru systemu pomocy społecznej, współpracy z adwokatami z urzędu, procedury ubezwłasnowolnienia czy wsparcia ze strony osób bliskich lub opiekunów faktycznych, czy prawnych (zwłaszcza w kwestii osób małoletnich i ubezwłasnowolnionych).

Rzecznicy wskazywali wówczas przysługujące środki prawne, udzielali informacji prawnej, pomagali w przygotowaniu stosownych pism i wniosków, przekazywali sprawy innym instytucjom do rozpatrzenia zgodnie z właściwością, podejmowali współpracę z personelem szpitala ukierunkowaną na rozwiązanie problemów pacjenta.

W toku prowadzenia spraw Rzecznicy podejmowali następujące działania:

- ▶ edukowali i informowali w zakresie praw pacjenta,
- ▶ obserwowali i monitorowali sytuację,
- ▶ podejmowali działania wyjaśniające, ustne lub pisemne,
- ▶ wystosowali wnioski o usunięcie zaistniałych naruszeń,
- ▶ przekazywali sprawę do prowadzenia zgodnie z właściwością,
- ▶ pomagali w sporządzeniu skargi lub wniosku do innych instytucji,
- ▶ edukowali i udzielali porad w zakresie innym, niż prawa pacjenta,
- ▶ dokonywali wglądu w dokumentację medyczną, w toku wyjaśniania skarg i wniosków.

Z analizy spraw prowadzonych przez Rzeczników wynika, że tematyka problemów w poszczególnych, wyodrębnionych, prezentowanych poniżej obszarach psychiatrii jest po części wspólna dla wszystkich obszarów, tak jak w latach ubiegłych i są to tematy takie jak:

- ▶ warunki hospitalizacji, pomieszczenia i wyposażenia oddziałów zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych, zwłaszcza w okresie zaostrzeń epidemiologicznych związanych z pandemią;
- ▶ realizacja opieki nad pacjentami z poszanowaniem intymności i godności, z należytą starannością personelu i zgodnie z etyką zawodową,
- ▶ realizacja przymusu bezpośredniego w sposób zapewniający poszanowanie godności, intymności i bezpieczeństwa, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Poniżej charakterystyka spraw w poszczególnych obszarach psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

Psychiatria ogólna dla dorosłych

Rzecznicy w toku wykonywania swoich obowiązków na terenie oddziałów psychiatrycznych podejmowali interwencje w sprawach:

- ▶ opieki sprawowanej przez personel nad pacjentem (liczby personelu zatrudnionego na oddziałach, organizacji opieki, właściwego kontaktu terapeutycznego, właściwego traktowania pacjentów),
- ▶ bezpieczeństwa epidemiologicznego w szpitalach, wyposażenia w odpowiedni sprzęt, środki ochrony indywidualnej, wdrażania procedur epidemiologicznych zgodnie z aktualnymi (zmieniącymi się) zaleceniami epidemiologów i przepisów,
- ▶ rozwiązywania bieżących problemów dotyczących przyjęcia i wypisu, w tym zapewnienia właściwych warunków oczekiwania na przyjęcie w związku z zasadami sanitarnymi wdrożonymi w pandemii i wypisania pacjentów niewymagających leczenia psychiatrycznego, z dodatnim testem na koronawirusa,
- ▶ realizacji przymusu bezpośredniego zgodnie z obowiązującymi przepisami, właściwym dokumentowaniem przymusu bezpośredniego),
- ▶ realizacji przepisów w zakresie przyjęcia i zatrzymania pacjenta bez zgody w szpitalu psychiatrycznym (brak kontaktu z pacjentem adwokata/radcy prawnego reprezentującego go z urzędu, terminowość postępowań i wysłuchania pacjentów – w zmiennej sytuacji epidemiologicznej sądy i szpitale przeorganizowały się, wdrażały możliwość e-wysłuchania pacjenta i komunikowania się za pomocą komunikatorów, z wykorzystaniem urządzeń elektronicznych,
- ▶ możliwości czasowego przebywania poza oddziałem,
- ▶ organizacji zajęć rehabilitacyjnych,
- ▶ realizacji prawa do kontaktu osobistego, korespondencyjnego i telefonicznego z osobami bliskimi, możliwość dostarczania korespondencji i paczek, korzystania z depozytu finansowego i robienia zakupów przez personel szpitala,
- ▶ monitoringu wizyjnego w szpitalach,
- ▶ występowania zdarzeń niepożądanych (np. okaleczeń, samobójstw, urazów, pobicia).

Psychiatria dzieci i młodzieży (w tym psychiatria sądowa dzieci i młodzieży oraz leczenie uzależnień)

Niezwykle istotną grupą pacjentów w działalności rzeczników są dzieci i młodzież przebywające na oddziałach psychiatrycznych. W pracy na oddziałach udzielających świadczeń z zakresu psychiatrii dzieci i młodzieży rzecznicy wielokrotnie angażowali się w działania mające na celu wyjaśnianie spraw indywidualnych, zgłaszanych przez małoletnich pacjentów bądź ich przedstawicieli ustawowych, lub opiekunów prawnych i faktycznych oraz po-

dejmowali czynności wyjaśniające na podstawie własnych spostrzeżeń. Rzecznicy, nawet pozostając w pracy zdalnej na bieżąco, stale monitorowali sytuację w zakresie ogólnego funkcjonowania oddziałów psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży, w tym ich obłożenie oraz dostępność tej formy leczenia.

Rzecznicy w toku wykonywania swoich obowiązków na terenie oddziałów psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży podejmowali interwencje w sprawach:

- ▶ braku możliwości przyjęcia dziecka do szpitala, kiedy były ku temu wskazania,
- ▶ warunków pobytu (wyposażenia oddziałów, przepełnienia sal w związku z koniecznością przyjmowania większej liczby pacjentów, niż rejestrowa liczba łóżek w oddziale i udzielaniem świadczeń tzw. ponadlimitowych, w tym hospitalizacje pacjentów nieletnich w oddziałach dla dorosłych),
- ▶ sprawowanej opieki i nadzoru pod względem zapewnienia bezpieczeństwa pacjentom,
- ▶ umożliwienia pacjentom realizacji obowiązku szkolnego podczas pobytu w oddziale,
- ▶ realizacji kontaktu telefonicznego (zapewnienia dostępności do telefonu, zgody na posiadanie własnego urządzenia, zapisów w regulaminie porządkowym),
- ▶ zdarzeń z udziałem pacjentów (próby samobójcze, samookaleczenia, samowolne oddalenia, akty agresji),
- ▶ poszanowania intymności i godności w trakcie udzielania świadczeń zdrowotnych (sposobu zwracania się i traktowania pacjentów przez personel).

Psychiatria opiekuńczo-terapeutyczna (zakłady opiekuńczo-lecznicze i opiekuńcze o profilu psychiatrycznym)

Rzecznicy w toku wykonywania swoich obowiązków na terenie ww. placówek podejmowali interwencje w sprawach:

- ▶ możliwości wyrażania świadomej zgody na przyjęcie i proponowane leczenie oraz procedur realizowanych w podmiotach leczniczych, w kwestii przyjmowania oświadczeń pacjenta,
- ▶ realizacji przyjęć do ZOLP w aktualnej sytuacji epidemiologicznej, wydłużających się kolek oczekiwania, stosowania procedur epidemiologicznych,
- ▶ warunków pobytu, w tym właściwego wyposażenia i zabezpieczenia sanitarnego,
- ▶ przebywania pacjenta w placówce ze względów socjalnych (w oczekiwaniu na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub odebranie przez rodzinę), z uwagi na stan epidemii DPS wstrzymywały okresowo przyjęcia,
- ▶ realizacja prawa do poszanowania prywatności, rozmowy z bliskimi i ewentualnie spotkania (zwłaszcza w sytuacji pacjentów geriatrycznych, w stanach nagłego pogorszenia się stanu zdrowia),
- ▶ zdarzenia z udziałem pacjentów (rozpatrywane indywidualnie np. urazy),
- ▶ realizacji prawa do opieki duszpasterskiej,
- ▶ prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych (warunków ich realizacji, zatrudnienia odpowiedniego personelu).

Leczenie uzależnień dla dorosłych

W placówkach terapii uzależnień sprawy najczęściej dotyczyły:

- ▶ praw pacjenta w trakcie hospitalizacji, w szczególności zapisów w regulaminach i kontraktach terapeutycznych ograniczających korzystanie z praw pacjenta, zapisów w regulaminach dotyczących organizacji i zasad udzielania świadczeń z uwzględnie-

niem specyfiki poszczególnych placówek terapii uzależnień i poszanowaniem praw pacjenta,

- ▶ kwestii związanych z różnicami pomiędzy placówkami leczenia uzależnień, specyfiką realizacji kontraktu terapeutycznego,
- ▶ realizacji sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego, w aktualnej sytuacji epidemiologicznej (w początkowej fazie epidemii wstrzymano przyjęcia na OTU),
- ▶ wypisu (na własne żądanie, dyscyplinarnego),
- ▶ zajęć i programów rehabilitacyjnych dostosowanych do potrzeb i możliwości pacjentów,
- ▶ obszaru funkcjonowania społecznego pacjenta (możliwości uzyskania różnego wsparcia z pomocy społecznej, współpracy z kuratorami sądowymi, z sądem np. w sprawie ubezwłasnowolnienia, procedury niebieskiej karty, przymusu leczenia etc.).

Psychiatria sądowa

Sprawy w tej dziedzinie psychiatrii najczęściej dotyczyły:

- ▶ warunków realizacji środka zabezpieczającego, w tym w warunkach obostrzeń sanitarno-epidemicznych,
- ▶ realizacji praw pacjenta podczas wykonywania środka zabezpieczającego,
- ▶ realizacji innych świadczeń zdrowotnych, konsultacji specjalistycznych dla pacjentów detencyjnych,
- ▶ niewykonania orzeczenia sądu w sprawie przeniesienia na inny stopień zabezpieczenia,
- ▶ przewlekłości i zbytniego sformalizowania postępowania sądowego podczas rozpatrywania zażalenia na decyzję sądu w przedmiocie przedłużenia środka zabezpieczającego,
- ▶ możliwości kontaktowania się z prawnikami i z sądem za pomocą urządzeń elektronicznych, z zapewnieniem bezpieczeństwa epidemiologicznego, aby sprawy rozpatrywane były terminowo.

Działania na rzecz Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym w Gostyninie dotyczyły:

- ▶ monitorowania działań zmierzających do poprawy warunków pobytu,
- ▶ reprezentowania interesów pacjentów w sytuacjach sporu,
- ▶ uczestnictwa w sprawach sądowych oraz współpraca z Sądem Okręgowym w Płocku,
- ▶ podjęcia działań na rzecz pacjentów, którzy z powodu braku docelowego miejsca zamieszkania nie mogą opuścić ośrodka.

4. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI I POPRAWY SYTUACJI W PSYCHIATRYCZNEJ OPIECE ZDROWOTNEJ PODEJMOWANE PRZEZ DZP W 2020 ROKU

Zadaniem Rzecznika Praw Pacjenta jest podejmowanie działań mających na celu zapewnienie należytej ochrony praw pacjenta, w tym rozwiązywanie zagadnień problemowych. Rok 2020 był rokiem poświęconym seniorom, w tym również osobom w podeszłym wieku doświadczającym kryzysu psychicznego. Ubiegły rok był szczególnym czasem również z uwagi na trwającą pandemię. Rzecznik, w szczególności DZP podjął szereg inicjatyw dotyczących psychiatrycznej opieki zdrowotnej, promujących zdrowie psychiczne, zapobiegających stygmatyzacji i wykluczeniu osób, które dotknął kryzys psychiczny lub choroba. DZP był realizatorem wielu z nich lub brał w nich czynny udział. Na uwagę zasługują:

- Działania związane z tematem przewodnim – Rok Seniora,
- Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w czasie pandemii Covid-19,
- Najważniejsze systemowe działania Departamentu ds. Zdrowia Psychicznego w 2020 r. niezwiązane z pandemią.

4.1. Działania związane z tematem przewodnim – Rok Seniora

Wyodrębnienie specjalizacji w dziedzinie psychogeriatryi

W Roku Seniora Rzecznik Praw Pacjenta zwrócił się do specjalistów w sprawie zasadności wyodrębnienia specjalizacji w dziedzinie psychogeriatryi. Rozważano, czy utworzenie specjalizacji psychogeriatryi jest istotne oraz czy przy obecnych brakach kadrowych – jest w ogóle możliwe. Zapytanie zostało wysłane do Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu, Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Toruniu, Miejskiego Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie oraz Siedleckiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera.

W ocenie specjalistów zasadne jest:

- ▶ realizacja tematyki psychogeriatryi w programie studiów kierunku lekarskiego,
- ▶ wprowadzenie do programów specjalizacyjnych obowiązkowych kursów i staży z zakresu psychogeriatryi dla czterech kluczowych specjalizacji: medycyny rodzinnej, neurologii, psychiatrii i geriatryi,
- ▶ systemowe wsparcie opiekunów medycznych w psychiatrycznej opiece długoterminowej.

Działanie Rzecznika:

- Wystąpienie do specjalistów

Monitorowanie sytuacji zdrowotnej pacjentów-seniorów w zakresie opieki stomatologicznej i stanu uzębienia

W ramach roku seniora Rzecznik Praw Pacjenta wystąpił do podmiotów leczniczych z zapytaniem o sytuację w zakresie opieki stomatologicznej i stanu uzębienia pacjentów w wieku senioralnym. Pytania dotyczyły zarówno leczenia stomatologicznego, jak i prowadzenia profilaktyki w tym zakresie.

Działanie Rzecznika:

- Zebranie rekomendacji i dobrych praktyk z podmiotów leczniczych, z Instytutu Stomatologii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego

Stanowisko Rady Młodych Ekspertów dotyczące zwiększenia skuteczności pomocy społecznej udzielanej seniorom z zaburzeniami psychicznymi

Członkowie Rady Młodych Ekspertów, działającej przy Rzeczniku Praw Pacjenta, zasygnalizowali potrzebę podjęcia działań mających na celu zwiększenie skuteczności pomocy społecznej udzielanej seniorom z zaburzeniami psychicznymi pozostających pod opieką podmiotów leczniczych udzielających im świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, w szczególności poprzez umożliwienie sprawniejszego załatwiania ich spraw w jednostkach pomocy społecznej. Rzecznik Praw Pacjenta wystąpił w tej sprawie do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej i Ministerstwa Zdrowia. Otrzymano informacje na temat działań w ramach kompetencji obu ministerstw.

Działania Rzecznika:

- Wystąpienie do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej i Ministerstwa Zdrowia

Wystąpienie dotyczące refundacji lokalizatorów dla osób chorych na Alzheimera

W związku z tragicznym wydarzeniem w woj. lubuskim, gdzie kobieta wyszła z domu i już do niego nie powróciła, umierając z wyziębienia – Rzecznik Praw Pacjenta wystąpił do Ministra Zdrowia w sprawie prawnego uregulowania stosowania i refundowania przez NFZ lokalizatorów dla osób z zaburzeniami pamięci. Na dzień 31 grudnia 2020 roku oczekiwaliśmy na stanowisko MZ w tej sprawie.

Działania Rzecznika:

- Wystąpienie do Ministerstwa Zdrowia

Opracowanie materiałów informacyjnych dla pensjonariuszy Domów Pomocy Społecznej

Na początku roku Rzecznik Praw Pacjenta, przy udziale pracowników Departamentu przewidywał przeprowadzenie akcji informacyjnej w Domach Pomocy Społecznej oraz na Uniwersytetach Trzeciego Wieku. Z uwagi na epidemię i brak możliwości przeprowadzenia spotkań bezpośrednich opracowaliśmy materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące praw pacjenta i leczenia psychiatrycznego, które zostały przekazane DPS i UTW w całym kraju.

Działania Rzecznika:

- Opracowanie i rozesłanie do Domów Pomocy Społecznej i Uniwersytetów Trzeciego Wieku materiałów informacyjnych

4.2. Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w czasie pandemii Covid-19

Ograniczone przyjęcia do szpitali psychiatrycznych i utworzenie oddziałów covidowych dla pacjentów borykających się z zaburzeniami psychicznymi

W związku z pandemią pojawił się problem z planowanymi przyjęciami – zostały one wstrzymane całkowicie lub maksymalnie ograniczone. Choć takie rozwiązanie miało na celu uniknięcie przyjęcia zakażonej osoby do placówki medycznej, stało się problemem dla pacjentów potrzebujących pomocy i oczekujących już długi czas. Prowadziło to również do sytuacji, że wielu pacjentów i tak trafiało na oddział psychiatryczny, jednak jako przypadek pilny, jeśli właściwa pomoc nie została mu udzielona w porę. Choć umożliwienie udzielania porad za pomocą elektronicznych środków komunikacji jest ważnym i pomocnym rozwiązaniem, duża rzesza pacjentów potrzebuje opieki całodobowej. Problemem było również wyodrębnienie szpitali dla osób chorych na Covid-19. Stworzyliśmy również listę placówek dla osób borykających się z problemami psychicznymi, mającymi pozytywny wynik testu na Covid-19. Z uzyskiwanych informacji wynikało, że utworzenie konkretnych placówek stało się dodatkowym problemem dla Ratownictwa Medycznego – wymagało to szybkiej decyzji, do której placówki ma być przewieziony pacjent. Tym czasem na wielu oddziałach psychiatrycznych pojawiły się już ogniska koronawirusa.

Działania Rzecznika:

- Wystąpienie do Ministerstwa Zdrowia z apelem o wypracowanie jednolitych procedur oraz rekomendacji dotyczących postępowania z osobami cierpiącymi na zaburzenia psychiczne, a podejrzeniem pozytywnego wyniku na Covid-19,
- Stworzenie listy szpitali wojewódzkich, które przyjmują pacjentów psychiatrycznych z objawami Covid-19,
- Wystąpienia do Urzędów Wojewódzkich: Śląskiego oraz Lubuskiego o wyznaczenie ww. szpitali na swoim obszarze,
- Wystąpienie do Lubuskiego Oddziału Wojewódzkiego o wyznaczenie takiej placówki dla dzieci i młodzieży.

Dostęp do środków ochrony osobistej

W pierwszej fazie pandemii wśród wielu nawarstwiających się trudności organizacyjnych wyróżniał się brak środków ochrony osobistej. Dotyczył on zarówno personelu medycznego i pomocniczego, jak i pacjentów. Brakowało środków w zakładach długoterminowego pobytu. Zebraliśmy dane, w których podmiotach i jakich środków ochrony osobistej potrzebują placówki. Wystąpiliśmy do Prezesa Agencji Rezerw Materiałowych z prośbą o podjęcie starań mających na celu uzupełnienie braków, załączając listę podmiotów. Poinformowaliśmy placówki, gdzie oprócz ARM mogą uzyskać dodatkowe wsparcie w postaci potrzebnych środków.

Działania Rzecznika:

- Rozeznanie potrzeb w środkach ochrony osobistej w poszczególnych placówkach psychiatrycznych,
- Przekazanie potrzeb z placówek do Prezesa Agencji Rezerw Materiałowych.

Przekazywanie paczek pacjentom

W czasie pandemii koronawirusa zostały wstrzymane przepustki ze szpitali psychiatrycznych oraz odwiedziny osób bliskich u pacjentów. Zastosowano środki ostrożnościowe przy przekazywaniu paczek. Powstał problem z dostarczaniem pacjentom rzeczy niezbędnych im w codziennym funkcjonowaniu (środki higieny osobistej, bielizna i inne rzeczy osobiste). Rzecznicy monitorowali sytuacje na bieżąco. W niektórych placówkach pojawiły się sklepy obwoźne, w innych zmniejszono opłatę za wynajem, aby ceny produktów uległy zmniejszeniu, po to, by pacjenci mieli dostęp do najpotrzebniejszych rzeczy. Ustalono zasady przekazywania paczek, tak aby procedura spełniała wymogi sanitarno-epidemiczne (paczki przechodzą kwarantannę). Wiele szpitali wyznaczyło daty i godziny przyjmowania paczek. Placówki tworzyły również oddzielne konta bankowe, na które bliscy mogą przelewać pieniądze na niezbędne rzeczy, które pacjenci kupują sobie w sklepach na miejscu lub w które zaopatruje je personel.

Działania Rzecznika:

- Zebranie informacji ze szpitali, jak wygląda przekazywanie paczek pacjentom,
- Wystąpienie do podmiotów leczniczych z propozycją dobrych praktyk w czasie pandemii.

Ograniczenie swobody poruszania się pacjentów poprzez zamykanie ich w salach

Z kilku placówek z różnych miejsc Polski dotarły do nas informacje na temat zamykania pacjentów w salach. Podmioty lecznicze powoływały się na kontakty z Mazowieckim Konsultantem Wojewódzkim, że zamykanie pacjentów odbywa się dla ich dobra, aby nie wywoływać nowych wewnątrzoddziałowych ognisk koronawirusa. Izolowani byli pacjenci zdrowi, chorzy oraz możliwie zakażeni. Pacjenci przebywali zamknięci w salach całe dni, często nie mieli dostępu do toalety (prowizorycznie ustawiano im kosze na śmieci, które pełniły rolę przenośnych toalet). Sprawa była przez Departament analizowana, wystąpiliśmy pisemnie do kilku podmiotów leczniczych z prośbą o informacje w niniejszej sprawie, a Rzecznicy wchodzili bez zapowiedzi na oddziały w placówkach. Na koniec roku byliśmy na etapie zbierania materiału, analizy sytuacji, apelowaliśmy o zaniechanie takich działań.

Działania Rzecznika:

- Niezapowiedziane wizyty Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w swoich placówkach oraz w placówkach do których zostali oddelegowani oraz zebranie danych o sytuacji na oddziałach psychiatrycznych,
- Wystąpienie do Ministerstwa Zdrowia i Konsultanta Krajowego w dziedzinie psychiatrii z prośbą o natychmiastowe działanie w tej sprawie.

Praca sądów i przyjęcia bez zgody do szpitala psychiatrycznego

Na początku pandemii doszło do wstrzymania przebiegu spraw sądowych, w tym o zatrzymanie w szpitalu psychiatrycznym bez zgody. Zasygnalizowaliśmy problem Ministrowi Sprawiedliwości, który opracował zasady funkcjonowania obowiązujące w czasie pandemii – sprawy o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez zgody zostały potraktowane

jako priorytetowe. Szpitale wspólnie z sądami wypracowały rozwiązania, które okazały się dla nich najlepsze. Było to m.in. wchodzenie sędziego na oddział w odzieży ochronnej lub prowadzenie przesłuchania pacjenta za pomocą wideokonferencji.

Działanie Rzecznika:

- Wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości,
- Zebranie informacji ze szpitali, o tym jak wygląda realizacja procedury sądowej,
- Interwencje w sądach w przypadkach indywidualnych.

Teleporady oraz ograniczenie funkcjonowania psychiatrycznej opieki środowiskowej

Ograniczone zostały wizyty u psychologów, psychoterapeutów i u psychiatrów, a rozwinęła się komunikacja elektroniczna, personel kontaktował się z pacjentami za pomocą teleporad. Na początku pandemii stworzyło to zastój w ambulatoryjnej opiece psychiatrycznej. Teraz coraz częściej podmioty znajdują rozwiązania tej sytuacji, przyjmując osobiście pacjentów na pierwszą wizytę, natomiast każda kontynuacja odbywa się już za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Otrzymaliśmy z dwóch sekcji Polskiego Towarzystwa Psychologicznego prośbę o poparcie petycji w sprawie zamknięcia Zespołów Leczenia Środowiskowego oraz Środowiskowych Centrów Zdrowia Psychicznego. Wystąpiliśmy do wszystkich Dyrektorów Wydziałów Zdrowia lub Wydziałów Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich z prośbą o informacje, czy w danym województwie takie placówki zostały zamknięte i dlaczego. Z uzyskanych informacji wynika, że stacjonarne działania ZLŚ oraz ŚCZP zostały zawieszane do odwołania. Kontakt placówek z pacjentami odbywa się głównie za pomocą formy zdalnej. W niektórych placówkach można zgłosić się po posiłki i istnieje możliwość ewentualnego spotkania z pacjentem, przy przestrzeganiu reżimu sanitarnego. W części przypadków pracownicy placówek odwiedzają swoich podopiecznych w miejscu zamieszkania, pomagając im w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych.

Działania Rzecznika:

- Wystąpienie do wszystkich departamentów związanych ze zdrowiem lub polityką społeczną Urzędów Wojewódzkich z prośbą o przekazanie nam informacji w sprawie.

Baza organizacji działających na rzecz zdrowia psychicznego

Czas pandemii to czas ograniczenia i zerwania relacji, więc istnieje potrzeba wsparcia nieformalnego, dlatego przygotowaliśmy bazę organizacji pacjentów. Składa się ona z podzielonych na województwa listy organizacji pacjenckich, które działają na rzecz zdrowia psychicznego. Na liście znajduje się kontakt do każdej z organizacji.

Zestawienie organizacji można znaleźć na stronie: <https://www.gov.pl/web/rpp/lista-organizacji-obywatelskich-dzialajacych-na-rzecz-zdrowia-psychicznego>

4.3. Najważniejsze systemowe działania Departamentu ds. Zdrowia Psychicznego w 2020 r. niezwiązane z Covid-19

Reforma psychiatrii dorosłych oraz reforma psychiatrii dzieci i młodzieży

Rzecznik Praw Pacjenta na bieżąco analizuje przebieg reformy psychiatrii środowiskowej w ramach Centrów Zdrowia Psychicznego. W 2020 r. zbierał informacje na temat refor-

my od podmiotów leczniczych, jak również do Konsultantów Wojewódzkich w dziedzinie psychiatrii. Na podstawie zebranych danych powstał raport, stanowiący załącznik nr 4 do sprawozdania.

Jednocześnie w kwietniu 2020 r. wystartowała reforma psychiatrii dzieci i młodzieży. Działalność rozpoczęły ośrodki środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej stanowiące I stopień referencyjności. Rzecznik Praw Pacjenta od początku wspiera inicjatywę reformy i stale monitoruje jej przebieg. Dalsze działania w tym zakresie są przewidziane w 2021 r.

Psychiatria dzieci i młodzieży na Podlasiu

Od 2018 monitorowaliśmy i interweniowaliśmy w sprawie utworzenia oddziału psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży z województwa podlaskiego. Dotychczas były one przyjmowane w szpitalu w woj. warmińsko-mazurskim lub mazowieckim, gdzie brakuje miejsc i tworzą się ogromne kolejki. W 2020 r. ponownie, dwukrotnie wystąpiliśmy do Ministerstwa Zdrowia apelując o zaangażowanie w tę trudną sprawę oraz zainteresowanie stanem opieki w placówkach psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży. Z początkiem października nasze wystąpienie otrzymali: Wojewoda Podlaski, Marszałek Województwa Podlaskiego oraz Dyrekcja Uniwersyteckiego Dziecięcego Szpitala Klinicznego w Białymstoku.

W grudniu dowiedzieliśmy się, że w Sokółce powstała poradnia psychologiczna dla najmłodszych.

Działania Rzecznika:

- Wystąpienie do Ministerstwa Zdrowia w lutym oraz w czerwcu 2020 r.,
- Wystąpienie do Wojewody Podlaskiego, Marszałka Województwa Podlaskiego oraz Dyrektora Uniwersyteckiego Dziecięcego Szpitala Klinicznego.

Odmowa leczenia uzdrawiskowego ze względu na diagnozę schizofrenii

Otrzymujemy zgłoszenia, że osoby zmagające się z chorobami somatycznymi nie mają zgody na świadczenia rehabilitacyjne i uzdrawiskowe ze względu na zdiagnozowaną schizofrenię. Zasięgnęliśmy opinii z różnych środowisk eksperckich i wystąpiliśmy do Ministerstwa Zdrowia z prośbą o wprowadzenie stosownych zmian, zważywszy na fakt, że duża część osób ze zdiagnozowaną schizofrenią doskonale radzi sobie w życiu społecznym.

Działania Rzecznika:

- Prośba o stanowisko: Rady Młodych Ekspertów oraz dwóch organizacji pozarządowych działających na rzecz zdrowia psychicznego,
- Wystąpienie o opinię do dwóch konsultantów wojewódzkich,
- Pismo do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o stanowisko w niniejszej sprawie (w oparciu o rozpoczętą współpracę w zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi),
- Wystąpienie do Ministerstwa Zdrowia.

Wstrzymanie lub odmowa udostępnienia dokumentacji medycznej przez wzgląd na terapię dziecka

Dostrześliśmy, że prawne aspekty dokumentacji medycznej nie są dostatecznie uregulowane. Poprosiliśmy o opinię prof. M. Janas-Kozik, Ordynator Oddziału Klinicznego Psychia-

trii i Psychoterapii Wieku Rozwojowego, prof. H. Sienkiewicz-Jarosz z Instytutu Psychiatrii i Neurologii oraz Kazimierza Jarzębskiego – Kierownika Ośrodka Betania, w którym pojawił się kazuś dotyczący problemu. Z zebranych informacji wynikało, że sądy często nie rozstrzygają o zgodzie na udostępnienie dokumentacji medycznej dziecka rodzicom, przelicząc odpowiedzialność za decyzję kierownictwu podmiotów leczniczych. Opisaliśmy konkretne kazusy oraz zebrane opinie od ww. osób i przedstawiliśmy je w Ministerstwie Sprawiedliwości z apelem o zainteresowanie sprawą oraz przekazanie sądom ustandaryzowanych wytycznych postępowania w przypadku udostępniania rodzicom dokumentacji medycznej dziecka.

Działania Rzecznika:

- Wystąpienie do prof. M. Janas-Kozik z Centrum Psychiatrii w Sosnowcu, do prof. H. Sienkiewicz-Jarosz z IPIŃ oraz do K. Jarzębskiego z Ośrodka Betania,
- Wystąpienie do Ministerstwa Sprawiedliwości o ustandaryzowanie wytycznych dotyczących udostępniania dokumentacji medycznej dziecka.

Skazani na oddziałach psychiatrycznych

Otrzymałmśmy zgłoszenie, że problemem na oddziałach psychiatrycznych są skazani i tymczasowo aresztowani. Ich pobyt na oddziałach jest dla innych pacjentów dezorganizujący, ponieważ najczęściej służba więzienna wzmacnia dodatkowy lęk lub zainteresowanie. Dla takich pacjentów musi być również przeznaczona oddzielna sala, na co wiele podmiotów nie może sobie pozwolić. Te problemy pokazują, że pięć oddziałów psychiatrycznych znajdujących się przy Zakładach Karnych to zbyt mała liczba na liczbę skazanych lub tymczasowo aresztowanych, którzy wymagają leczenia.

Działania Rzecznika:

- Uzyskanie informacji o problemie od podmiotów posiadających oddziały psychiatrii sądowej,
- Wystąpienie o stanowisko do Pełnomocnika Ministra Zdrowia ds. psychiatrii sądowej.

Konsultanci wojewódzcy w dziedzinie psychiatrii dorosłych oraz dzieci i młodzieży

Problematyczną kwestią systemową są białe plamy na mapie konsultantów wojewódzkich w dziedzinie psychiatrii zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci i młodzieży. Występowaliśmy do Urzędów Wojewódzkich z prośbą o powołanie lekarzy na te stanowiska. W większości województw powołano nowych konsultantów.

Działania Rzecznika:

- Wystąpienia do Urzędów Wojewódzkich w których brakowało konsultanta wojewódzkiego dla dorosłych lub dla dzieci i młodzieży.

Analiza form pomocy udzielanych przez uczelnie dla studentów i pracowników akademickich doświadczających kryzysu psychicznego

Rzecznik Praw Pacjenta zwrócił się do 50 uczelni w całym kraju z prośbą o informacje dotyczące problemów psychicznych, jakich doświadczają studenci i pracownicy akademicki, oraz form pomocy oferowanych przez uczelnie. Na podstawie analizy otrzymanych odpowiedzi RPP stworzył raport poświęcony zdrowiu psychicznemu w środowisku akademickim. Raport został ubogacony komentarzem pracowników naukowych Warszawskiego

Uniwersytetu Medycznego oraz Przewodniczącej Rady Młodych Ekspertów przy Rzeczniku Praw Pacjenta.

Rzecznik Praw Pacjenta przekazał raport Ministrowi Edukacji i Nauki wraz z prośbą o informację, o działaniach planowanych w obszarze szkolnictwa wyższego ukierunkowanych na zapewnienie i rozwinięcie wsparcia dla studentów i pracowników uczelni w kryzysie psychicznym.

Działanie Rzecznika:

- Wystąpienie do 50 uczelni w całej Polsce,
- Opracowanie raportu dotyczącego zdrowia psychicznego środowiska akademickiego,
- Wystąpienie do Ministra Edukacji i Nauki.

Praktyki studenckie w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta

W styczniu 2020 r. Rzecznik Praw Pacjenta wystosował pismo do uczelni z informacją o możliwości odbywania praktyk studenckich w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta. Praktyki odbywały się w lipcu i sierpniu, zarówno w Biurze w Warszawie, jak i u poszczególnych Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego na terenie całego kraju. Z uwagi na epidemię część zajęć dla studentów przeprowadzona została w formie zdalnej, studenci mieli również możliwość odwiedzenia placówek leczniczych i Biura, z zachowaniem niezbędnych zasad reżimu sanitarnego. Po zakończeniu praktyk RPP otrzymał pozytywną opinię studentów dotyczącą przeprowadzonych zajęć.

Działania Rzecznika:

- Wystąpienie do uczelni w sprawie możliwości odbywania praktyk,
- Przeprowadzenie praktyk studenckich dla 30 osób.

Działania RPP dot. wsparcia dla tworzenia terenów rekreacyjnych przy szpitalach psychiatrycznych

Rzecznik Praw Pacjenta wystąpił do Ministerstwa Sportu z prośbą o informacje dotyczące możliwości wsparcia dla tworzenia terenów rekreacyjnych przy szpitalach psychiatrycznych. W piśmie wskazano wpływ aktywności fizycznej i rehabilitacji na proces zdrowienia. Przedstawiono również problemy podmiotów leczniczych w tej kwestii, szczególnie finansowe. W odpowiedzi Rzecznik otrzymał informacje dotyczące programów prowadzonych przez Ministerstwo Sportu oraz możliwości otrzymania dofinansowania. Informacje te zostały przekazane do placówek medycznych w całym kraju. Jednocześnie w grudniu 2020 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli RPP i Ministerstwa Sportu w celu omówienia dalszej współpracy w tym zakresie.

Działania Rzecznika:

- Wystąpienie do Ministerstwa Sportu,
- Przekazanie otrzymanej odpowiedzi do podmiotów leczniczych,
- Spotkanie przedstawicieli RPP i Ministerstwa Sportu w celu omówienia dalszej współpracy.

Analiza możliwości uzyskania pomocy psychiatrycznej przez osoby z niepełnosprawnością słuchową

Analizowaliśmy rozwiązania stosowane przez szpitale psychiatryczne dotyczące sposobów porozumiewania się z osobami z niepełnosprawnością słuchową, podczas konsultacji i le-

czenia. Wynik przeprowadzonej analizy oraz brak sygnałów ze strony pacjentów wskazuje, że pacjenci z niepełnosprawnością słuchową doświadczający kryzysu psychicznego mogą uzyskać pomoc w całej Polsce. Rzecznik dostrzegł jednak, że osoby głuche mogą unikać leczenia z uwagi na barierę językową. Rzecznik wystąpił do Polskiego Związku Głuchych w tej sprawie. PZG poparł stanowisko Rzecznika, w związku z czym RPP wystąpił do Pełnomocnika Rządu ds. osób niepełnosprawnych w celu rozważenia konieczności opracowania standardów dotyczących opieki psychiatrycznej i psychologicznej dla osób z niepełnosprawnością słuchową.

Działania Rzecznika:

- Zebranie i analiza informacji z podmiotów leczniczych dotyczących uzyskiwania pomocy psychiatrycznej przez osoby głuche,
- Wystąpienie do PZG,
- Wystąpienie do Pełnomocnika Rządu ds. osób niepełnosprawnych.

Akcje społeczno-edukacyjne: #PoGodnySzlak i #PoGodnyRejs

W sierpniu 2020 r. pracownicy departamentu wzięli udział w akcji społeczno-edukacyjnej #PoGodnySzlak, organizowanej przez Fundację eFkropka, gdzie przez kilka dni przemierzali pieszo górskie szlaki. Akcja miała na celu solidaryzowanie się z osobami z doświadczeniem kryzysów psychicznych i ich bliskimi oraz zwrócenie uwagi na potrzebę dalszej reformy polskiej opieki psychiatrycznej opartej na psychiatrii środowiskowej. Akcji towarzyszyły spotkania online ze specjalistami oraz z „Ekspertami przez doświadczenie”, czyli osobami z diagnozami psychiatrycznymi, które teraz otwarcie dzielą się swoimi doświadczeniami.

Na kanwie tego wydarzenia w październiku 2020 r. RPP przy współudziale Fundacji eFkropka zorganizował kolejną odsłonę akcji. Pracownicy Biura wypłynęli w #PoGodnyRejs, by z zaproszonymi gośćmi rozmawiać o profilaktyce zdrowia psychicznego, zarówno osób, które doświadczyły kryzysu psychicznego jak i tych, których taki kryzys może dotknąć.

Działania Rzecznika:

- Udział w akcji #PoGodnySzlak,
- Organizacja i udział w akcji #PoGodnyRejs.

Wystąpienie do Prezesa NFZ w związku z zarządzeniem nr 07/DSOZ/2020

W związku z wejściem w życie ww. zarządzenia Prezesa NFZ i budzących wątpliwości niektórych zapisów, Rzecznik Praw Pacjenta wystąpił do NFZ z prośbą o powtórne przeanalizowanie spornych kwestii. Wątpliwości dotyczyły poświadczania podpisem udziału pacjenta w sesji terapeutycznej (zapis został zmieniony), wprowadzenia zmian umożliwiających sprawozdanie do Funduszu czasu pracy personelu realizującego świadczenia zarówno w miejscu udzielania świadczeń jak i w miejscu zamieszkania świadczeniobiorcy (zapis został zmieniony), możliwości kontynuacji leczenia i nauki dla młodzieży powyżej 18. r.ż. w oddziałach psychiatrycznych dziennych i hostelach (zapis nie został zmieniony).

Działania Rzecznika:

- Kilukrotne wystąpienia do NFZ.

Podjęcie współpracy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych

W związku ze zgłoszeniami pacjentów wskazującymi na trudności w uzyskiwaniu świadczeń socjalnych, wynikających głównie z niewiedzy, Rzecznik Praw Pacjenta wystąpił do ZUS z prośbą o stanowisko w sprawie pomocy osobom w kryzysie psychicznym. W odpowiedzi Rzecznik otrzymał informacje dotyczące form pomocy i ułatwień stosowanych przez ZUS dla osób niepełnosprawnych oraz doświadczających innych kryzysów, w tym psychicznego. Prezes ZUS wyraziła również chęć podjęcia współpracy z RPP. W listopadzie 2020 r. RPP zgłosił kandydaturę członka Rady Młodych Ekspertów, Panią Agatę Młynarczyk-Burek, do Rady Programowej ZUS i / lub Zespołu ds. dostępności ZUS dla osób ze szczególnymi potrzebami. Oczekujemy na odpowiedź.

Działania Rzecznika:

- Wystąpienie do ZUS,
- Zgłoszenie kandydatury do Rady Programowej ZUS i / lub Zespołu ds. dostępności ZUS dla osób ze szczególnymi potrzebami w ramach podjętej współpracy.

PODSUMOWANIE

W analizowanym okresie sprawozdawczym, Departament Zdrowia Psychicznego, mimo pandemii i wymagań sanitarno-epidemiologicznych, realizował szereg działań systemowych na rzecz zdrowia psychicznego.

Rzecznicy pracując głównie zdalnie zajmowali się sprawami dotyczącymi realizacji praw pacjentów w szpitalach psychiatrycznych sygnalizowanymi przez pacjentów, ich bliskich czy personel. Wiele działań podejmowali z inicjatywy własnej. Analiza spraw rozpatrywanych przez Rzeczników wskazuje, że ich działalność ma charakter interdyscyplinarnej. Zakres przedmiotowy zgłoszeń niejednokrotnie wykraczał poza kwestie uregulowane w ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, ustawie o ochronie zdrowia psychicznego oraz w aktach wykonawczych. Pacjenci stosunkowo często zwracali się do Rzeczników ze sprawami, które dotyczą obszarów działalności innych instytucji, w tym sądów i ośrodków pomocy społecznej. Wymaga to stałego samokształcenia i podnoszenia kompetencji, w szczególności poprzez monitorowanie zmian przepisów prawa i wymianę doświadczeń. W przypadku spraw będących poza właściwością działania Biura Rzecznika Praw Pacjenta, Rzecznicy wskazywali instytucje właściwe do ich rozpatrzenia, udzielali pomocy w przygotowaniu stosownych pism i wniosków. Istotną społecznie rolą Rzeczników jest podejmowanie działalności edukacyjno-informacyjnej. Działania te przyczyniają się do podnoszenia wiedzy i świadomości pacjentów oraz ich bliskich na temat przysługujących im praw pacjenta, a także możliwości ich egzekwowania.

Reasumując, obecność pracowników Biura w podmiotach leczniczych znajdujących się na terenie całego kraju pozwala na skuteczniejsze monitorowanie przestrzegania praw pacjenta, szybkie reagowanie w przypadku stwierdzanych naruszeń przepisów prawa oraz weryfikowanie wdrażania postulowanych w wystąpieniach do kierownictwa placówek rozwiązań. Analiza działalności Rzeczników w wymiarze indywidualnym, w poszczególnych szpitalach pozwala na stwierdzenie, że ich obecność przyczynia się do stałego podnoszenia jakości świadczonych usług przez te podmioty lecznicze, w tym polepszenia warunków hospitalizacji, żywienia – ogólnie podnoszenia standardu świadczeń.

Działania systemowe podejmowane przez Departament wpływają na kształtowanie psychiatrycznej opieki zdrowotnej w całym kraju i poszczególnych regionach.

Sporządzili:

Ewa Górko
Anna Bejnar
Danuta Rucińska
Aleksandra Wenelczyk
Grzegorz Saj

Zaakceptował:

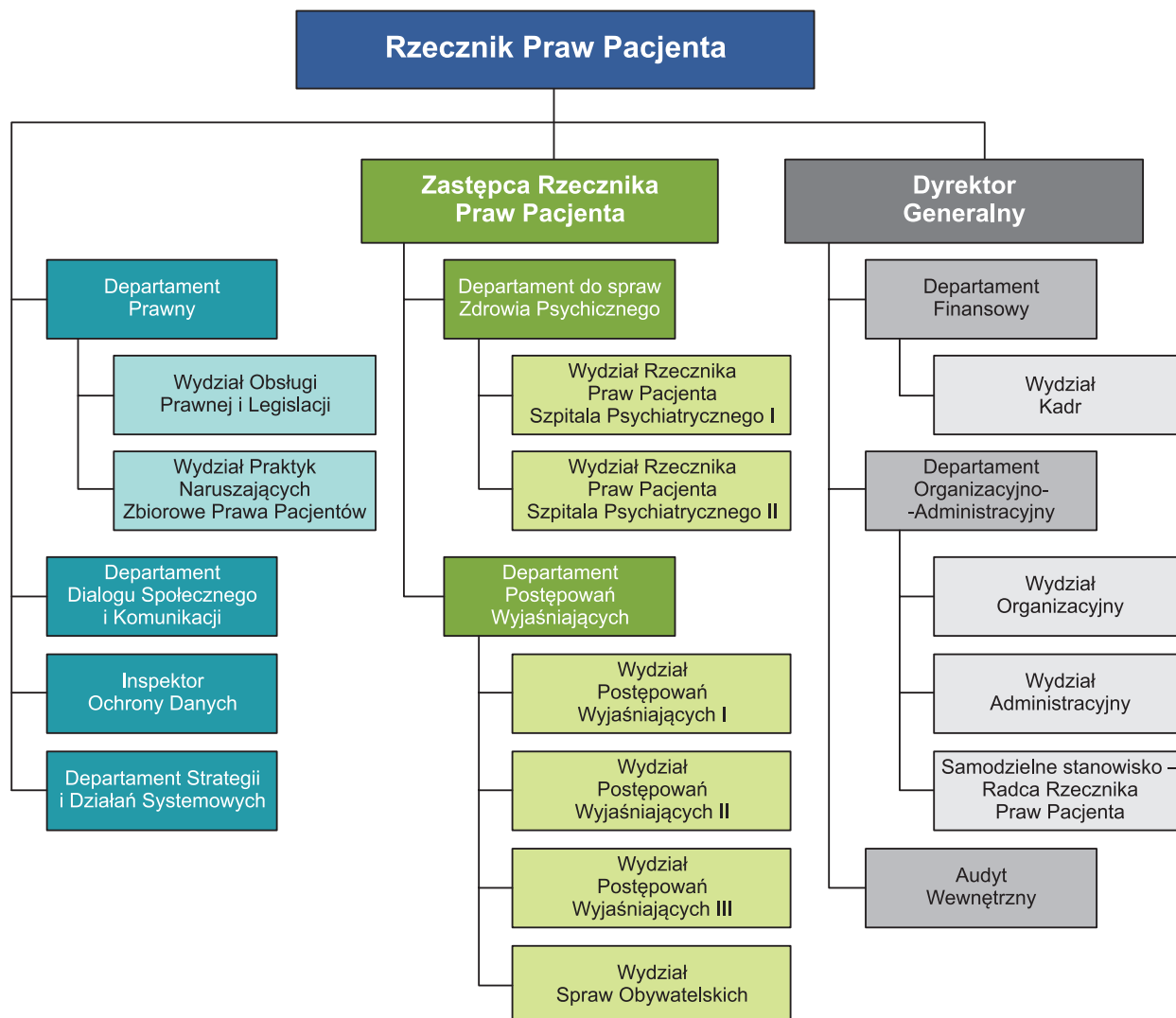
Grzegorz Błażewicz

Zatwierdził:

Bartłomiej Chmielowiec

Załącznik nr 1

Schemat organizacyjny Biura Rzecznika Praw Pacjenta

Rzecznik Praw Pacjenta

Bartłomiej Chmielowiec

Zastępca Rzecznika Praw Pacjenta

Grzegorz Błażewicz

Dyrektor Generalny

Jarosław Fiks

Dyrektor Departamentu ds. Zdrowia Psychicznego

Grzegorz Saj

Zastępcy Dyrektora DZP

Anna Panufnik-Onaszkiewicz,
Elżbieta Bartosiewicz

Naczelnik Wydziału Rzeczników I

Arkadiusz Warzycha

Pracownicy DZP

Aleksandra Wenelczyk,
Sylwia Kozarzewska,

Sekretarka

Małgorzata Strowska

Załącznik nr 2

Wykaz podmiotów leczniczych objętych stałą działalnością Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r.

Tabela 4. Wykaz podmiotów leczniczych objętych stałą działalnością Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r.

IMIĘ I NAZWISKO	MIEJSCOWOŚĆ	WOJEWÓDZTWO	NAZWA PODMIOTU LECZNICZEGO
Mateusz Kępa ¹	Wałbrzych	dolnośląskie	1. Szpital Specjalistyczny im. Alfreda Sokołowskiego
	Złotoryja	dolnośląskie	2. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Złotoryi
	Miłków	dolnośląskie	3. Centrum Psychoprofilaktyki i Terapii „Pro Maind”
	Czarny Bór	dolnośląskie	4. Zakład Leczenia Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze
	Jelenia Góra	dolnośląskie	5. Samodzielny Publiczny Zespół Opieki zdrowotnej MSWiA w Jeleniej Górze
	Mysłakowice	dolnośląskie	6. Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji
	Kowary	dolnośląskie	7. Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. Z O.O. w Kowarach
Izabela Rucińska ²	Wrocław	dolnośląskie	8. Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego Sp. z o.o.
	Wrocław	dolnośląskie	9. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu
	Wrocław	dolnośląskie	10. 4 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SPZOZ
	Wrocław	dolnośląskie	11. Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji we Wrocławiu
Barbara Szajnocha	Kłodzko	dolnośląskie	12. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zespołu Opieki Zdrowotnej” w Kłodzku
	Stronie Śląskie	dolnośląskie	13. Wojewódzkie Centrum Psychiatrii Długoterminowej w Stroniu Śląskim
	Pieszyce	dolnośląskie	14. Sudeckie Centrum Onkologii Sp. z o.o. (NZOZ Sudeckie Centrum Zdrowia)
Halina Zdral	Lubiąż	dolnośląskie	15. Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Lubiążu
	Legnica	dolnośląskie	16. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Legnicy
	Legnica	dolnośląskie	17. Centrum Terapii Uzależnień Bernard Dawicki

Halina Zdral	Bolesławiec	dolnośląskie	18. Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu
	Ścinawa	dolnośląskie	19. Ośrodek Badawczo-Naukowo-Dydaktyczny Chorób Otepiennych im. Ks. Kardynała Gulbinowicza
Iwona Jagas ³	Bydgoszcz	kujawsko-pomorskie	20. Centrum Medyczne Gizińscy Sp. z o.o. w Bydgoszczy
	Bydgoszcz	kujawsko-pomorskie	21. Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr A. Jurasza w Bydgoszczy
	Bydgoszcz	kujawsko-pomorskie	22. 10 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
	Aleksandrów Kujawski	kujawsko-pomorskie	23. Powiatowy Szpital w Aleksandrowie Kujawskim
	Świecie	kujawsko-pomorskie	24. Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. Józefa Bednarza w Świeciu
	Grudziądz	kujawsko-pomorskie	25. Regionalny Szpital Specjalistyczny im. dr Władysława Biegańskiego
Sebastian Sobierajski	Toruń	kujawsko-pomorskie	26. Wojewódzki Szpital Zespólny im. L. Rydygiera w Toruniu
	Lipno	kujawsko-pomorskie	27. Szpital LIPNO Sp. z o.o. w Lipnie
	Toruń	kujawsko-pomorskie	28. Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy im. Ks. J. Popiełuszki
	Toruń	kujawsko-pomorskie	29. Wojewódzki Ośrodek terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Toruniu
	Raciążek	kujawsko-pomorskie	30. Samodzielny Publiczny Zakład Leczniczo-Opiekuńczy w Raciążku
Justyna Dąbrowska ⁴ Jacek Jaworski ⁵	Lublin	lubelskie	31. Szpital Neuropsychiatryczny im. prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie
	Lublin	lubelskie	32. Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 w Lublinie
	Uniszowice	lubelskie	33. Centrum Medyczne 1 Waldemar Olech
	Celejów	lubelskie	34. Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Majdanie Kozic Dolnych
Magdalena Koguc	Kuraszew	lubelskie	35. Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Suchowoli
	Łuków	lubelskie	36. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łukowie
	Radzyń Podlaski	lubelskie	37. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radzyniu Podlaskim
	Parczew	lubelskie	38. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Parczewie

	Milanów	lubelskie	39. KaMiMED Zakład Opiekuńczo Leczniczy Psychiatryczny
Małgorzata Kowalczuk	Chełm	lubelskie	40. Miejski Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
	Hrubieszów	lubelskie	41. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Leczniczej
Jolanta Balcerzak ⁶	Cibórz	lubuskie	42. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny dla Nerwowo i Psychicznie Chorych SP ZOZ w Ciborzu
	Zabór	lubuskie	43. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży
	Żary	lubuskie	44. 105 Kresowy Szpital Wojskowy z Przychodnią
	Zielona Góra	lubuskie	45. Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Osób Uzależnionych i Współuzależnionych w Zielonej Górze
Krystyna Grochmalska	Gorzów Wielkopolski	lubuskie	46. Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim
	Strychy	lubuskie	47. Katolicki Ośrodek Terapii i Wychowania Młodzieży ANASTASIS
	Międzyrzecz	lubuskie	48. Samodzielny Publiczny Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Międzyrzeczu
Małgorzata Staškowiak	Łódź	łódzkie	49. Specjalistyczny Psychiatryczny ZOZ Szpital im. dr J. Babińskiego w Łodzi
	Łódź	łódzkie	50. Samodzielny Publiczny ZOZ Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.
	Zgierz	łódzkie	51. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Marii Skłodowskiej-Curie
	Łódź	łódzkie	52. Zakład Karny nr 1 w Łodzi
	Łódź	łódzkie	53. Miejskie Centrum Terapii Profilaktyki Zdrowotnej im. Bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi
	Łódź	łódzkie	54. Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Towarzystwa Przyjaciół Niepełnosprawnych
Joanna Zdanowicz	Pabianice	łódzkie	55. Pabianickie Centrum Medyczne
	Warta	łódzkie	56. Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu Centrum Psychiatryczne w Warcie
	Bełchatów	łódzkie	57. Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie
	Karnice	łódzkie	58. Ośrodek Terapii Uzależnień TO TU
	Męcka Wola	łódzkie	59. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacyjno-Adaptacyjny ARKA

Agata Jakubowska ⁷	Andrychów	małopolskie	60. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie
	Oświęcim	małopolskie	61. Zespół Opieki Zdrowotnej w Oświęcimiu
	Grojec	małopolskie	62. Powiatowy Zakład Opiekuńczo-Leczniczy
Małgorzata Kozieł	Kraków	małopolskie	63. Szpital Specjalistyczny im. dr Józefa Babińskiego Samodzielny Publiczny ZOZ
	Kraków	małopolskie	64. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie
	Kraków	małopolskie	65. Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Krakowie
	Kraków	małopolskie	66. Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie
	Kraków	małopolskie	67. 5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką
	Kraków	małopolskie	68. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Uniwersytecki
Maciej Zieliński	Trzebinia	małopolskie	69. Zakład Opiekuńczo – Leczniczy „Raj-Med”
	Nowy Sącz	małopolskie	70. Szpital Specjalistyczny im. J. Śna-deckiego w Nowym Sączu
	Olkusz	małopolskie	71. Nowy Szpital w Olkuszu
	Chrzanów	małopolskie	72. Szpital Powiatowy w Chrzanowie
	Gorlice	małopolskie	73. Szpital Specjalistyczny im. Henryka Klimontowicza w Gorlicach
	Tarnów	małopolskie	74. Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie
Maria Gańczyk-Wojciechowska ⁸	Warszawa	mazowieckie	75. Szpital Wolski im. dr Anny Gostyńskiej Samodzielny Publiczny ZOZ
	Ząbki	mazowieckie	76. Mazowiecki Szpital Wojewódzki „Drewnica” Sp. z o.o. w Ząbkach
	Otwock	mazowieckie	77. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Specjalistyczny MSWIA w Otwocku
	Otwock Józefów	mazowieckie	78. Mazowieckie Centrum Neuropsychiatrii Sp. z o.o.
	Warszawa	mazowieckie	79. Szpital Bielański im, ks. J. Popiełuszki SPZOZ w Warszawie
Magdalena Głowacka-Ludwiczak	Płock	mazowieckie	80. Płocki Zakład Opieki Zdrowotnej Spółka z o.o.
	Gostynin	mazowieckie	81. Wojewódzki Samodzielny Zespół Publicznych ZOZ im. prof. Eugeniusza Wilczkowskiego w Gostyninie
	Kraszewo Czubaki	mazowieckie	82. Zakład Opiekuńczo-Leczniczy dla osób z zaburzeniami psychicznymi

	Wólka Przebójska	mazowieckie	83. Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny dla Młodzieży
Andrzej Nawrocki	Warszawa ul. Nowowiejska 27	mazowieckie	84. Samodzielny Wojewódzki Zespół Publicznych Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej
	Warszawa	mazowieckie	85. Samodzielny Publiczny Dziecięcy Szpital Kliniczny w Warszawie
	Warszawa	mazowieckie	86. Instytut Psychiatrii i Neurologii
	Warszawa	mazowieckie	87. Mazowiecki Szpital Bródnowski w Warszawie
	Warszawa	mazowieckie	88. MONAR Izba Chorych w Warszawie
Katarzyna Latuszek-Pasternak	Drożdżówka	mazowieckie	89. „Kaśmin” S.C. Dom Seniora Katarzyna Świąs, Krzysztof Minkowski
	Głusków	mazowieckie	90. Stowarzyszenie „Monar” Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień
	Garwolin	mazowieckie	91. Krajowy Ośrodek Psychiatrii Sądowej dla Nieletnich w Garwolinie
	Garwolin	mazowieckie	92. Szpital Mazowiecki w Garwolinie Sp. z o. o.
Sylwia Wasilewska	Pruszków	mazowieckie	93. Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza w Pruszkowie
	Czarny Las	mazowieckie	94. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Terapia Uzależnień „Cisowa”
	Budy Zosine	mazowieckie	95. Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Budach Zosinych
	Kazuń Bielany	mazowieckie	96. Młodzieżowy Ośrodek Rehabilitacyjny Warszawskiego Towarzystwa Dobroczyńności ⁹
	Konstancin-Jeziorna	mazowieckie	97. Konstancin – Zdrój S.A. ¹⁰
	Warszawa	mazowieckie	98. Mazowiecki Szpital i Centrum Diagnostyczne Allenort im. prof. Antoniego Kępińskiego ¹¹
Danuta Rucińska	Brzeg	opolskie	99. Brzeskie Centrum Medyczne Samodzielny Publiczny ZOZ ¹²
	Głucholazy	opolskie	100. Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Głucholazach ¹³
	Opole	opolskie	101. Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Neuropsychiatryczny im. św. Jadwigi w Opolu ¹⁴
	Głucholazy	opolskie	102. SP ZOZ Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Psychiatryczny ¹⁵
	Chrzastowice	opolskie	103. MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień ¹⁶

	Wrocław	dolnośląskie	104. Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego ¹⁷
	Wrocław	dolnośląskie	105. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu ¹⁸
	Wrocław	dolnośląskie	106. 4 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SPZOZ ¹⁹
	Wrocław	dolnośląskie	107. Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji we Wrocławiu ²⁰
	Wrocław	dolnośląskie	108. Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. Jana Mikulicza-Radeckiego we Wrocławiu ²¹
	Wrocław	dolnośląskie	109. Milickie Centrum Medyczne Sp. z o.o. ²²
	Wrocław	dolnośląskie	110. Areszt Śledczy we Wrocławiu ²³
Liliana Widawska-Szymków	Branice	opolskie	111. Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. ks. bp. Nathana
	Branice	opolskie	112. Regionalny Ośrodek Psychiatrii Sądowej w Branicach
	Moszna	opolskie	113. Centrum Terapii Nerwic w Mosznej
Mariola Biruś ²⁴	Jasło	podkarpackie	114. Szpital Specjalistyczny w Jasle
	Straszęcin	podkarpackie	115. Zespół Opieki Zdrowotnej w Dębicy Szpital z Uśmiechem
	Rzeszów	podkarpackie	116. Kliniczny Szpital Wojewódzki Nr 1 im. Fryderyka Chopina
	Rzeszów	podkarpackie	117. Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie
	Krosno	podkarpackie	118. Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II w Krośnie
Dorota Bobko	Jarosław	podkarpackie	119. Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej im. prof. Antoniego Kępińskiego w Jarosławiu
	Przemyśl	podkarpackie	120. Caritas Archidiecezji Przemyskiej, Centrum Medyczno-Charytatywne
	Niemstów	podkarpackie	121. Katarzyna Konracka Niepubliczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Psychiatryczny
Beata Oleniacz ²⁵	Żurawica	podkarpackie	122. Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny im. prof. Eugeniusza Brzezickiego w Żurawicy
	Leżajsk	podkarpackie	123. Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Leżajsku
	Łańcut	podkarpackie	124. Centrum Medyczne w Łańcut
Kamil Lewko ²⁶	Tarnobrzeg	podkarpackie	125. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy Hospicjum Ojca Pio

	Nowa Dęba	podkarpackie	126. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie
	Stalowa Wola	podkarpackie	127. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli
	Stalowa Wola	podkarpackie	128. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Stalowej Woli
	Janów Lubelski	lubelskie	129. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim
	Sandomierz	świętokrzyskie	130. Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu
	Koprzywnica	świętokrzyskie	131. Zakład Opiekuńczo – Leczniczy w Koprzywnicy działający w strukturze Stowarzyszenia na rzecz Osób z Chorobą Alzheimer'a w Koprzywnicy.
Martyna Bagińska ²⁷	Suwałki	podlaskie	132. Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Suwałkach
	Grajewo	podlaskie	133. Szpital Ogólny im. dr W. Ginela w Grajewie
	Olecko	warmińsko mazurskie	134. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Długoterminowej w Olecku
Lidia Smyk	Choroszcz	podlaskie	135. Samodzielny Publiczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej im. dr S. Deresza w Choroszczy
	Hajnówka	podlaskie	136. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce
	Zaczerlany	podlaskie	137. MONAR Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny w Zaczerlanach
	Chmielnik	podlaskie	138. Katolicki Ośrodek Wychowania i Terapii Uzależnień METANOIA
Kamila Jakóbowska ²⁸	Lębork	pomorskie	139. Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lęborku
	Słupsk	pomorskie	140. Centrum Zdrowia Psychicznego w Słupsku
	Kościerzyna Dzierżążno	pomorskie	141. Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie
	Kobylnica	pomorskie	142. Centrum Psychiatrii SON Zakład Opiekuńczo – Leczniczy Psychiatryczny w Kobylnicy
Andżelika Piątkowska ²⁹	Starogard Gdański	pomorskie	143. Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. St. Kryzana
	Starogard Gdański	pomorskie	144. Regionalny Ośrodek Psychiatrii Sądowej
	Prabuty	pomorskie	145. NZOZ Centrum Psychiatrii Oddział Prabuty

Dorota Marcinkowska	Gdańsk	pomorskie	146. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. T. Bilikiewicza w Gdańsku
	Gdańsk	pomorskie	147. Uniwersyteckie Centrum Kliniczne Klinika Psychiatrii w Gdańsku
	Gdańsk	pomorskie	148. 7 Szpital marynarki Wojennej z Przychodnią w Gdańsku
	Gdańsk	pomorskie	149. MONAR Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny dla Dzieci i Młodzieży
	Sopot	pomorskie	150. Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny Mrowisko
	Smażyno	pomorskie	151. Ośrodek Terapii Uzależnień
Adriana Hajdarowicz	Gorzycy	śląskie	152. Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Gorzycach
	Bytom	śląskie	153. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Specjalistyczny nr 4 w Bytomiu
	Ruda Śląska	śląskie	154. Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej
	Świętochłowice	śląskie	155. Szpital w Świętochłowicach
	Bytom	śląskie	156. Katolicki Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży „Dom Nadziei”
	Gliwice	śląskie	157. Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień
	Rybnik	śląskie	158. SP ZOZ Państwowy Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Rybniku
	Orzesze	śląskie	159. Ośrodek Terapii Nerwic
Dominik Miedziak	Katowice	śląskie	160. Centrum Psychiatrii im. dr Krzysztofa Czumy w Katowicach
	Dąbrowa Górnicza	śląskie	161. Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza
	Chorzów	śląskie	162. Szpital Specjalistyczny w Chorzowie
	Katowice	śląskie	163. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej MSWiA w Katowicach
	Sosnowiec	śląskie	164. Centrum Pediatrii im. Jana Pawła II w Sosnowcu
	Sosnowiec	śląskie	165. Sosnowiecki Szpital Miejski w Sosnowcu
	Czeladź	śląskie	166. Powiatowy Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Czeladzi
Arkadiusz Warzycha ³⁰	Lubliniec	śląskie	167. Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. dr Emila Cyrana Lublińcu ³¹
	Kamieniec	śląskie	168. Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny Pałac Kamieniec ³²

	Zbrostawice	śląskie	169. Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy dla Dzieci i Młodzieży
	Toszek	śląskie	170. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Psychiatryczny w Toszku
	Częstochowa	śląskie	171. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Częstochowie
	Częstochowa	śląskie	172. Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej
	Parzymiechy	śląskie	173. Ośrodek Terapii Uzależnień
	Dębowiec	śląskie	174. MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Dębowcu
	Mstów	Śląskie	175. Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjne dla osób Uzależnionych „Beta-nia” Archidiecezji Częstochowskiej
Marek Zimnal	Cieszyn	śląskie	176. Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie
	Międzybrodzie Bialskie	śląskie	177. Psychiatryczny Zakład Opiekuńczo- Leczniczy w Międzybrodziu Bialskim
	Bielsko-Biała	śląskie	178. Bielskie Centrum Psychiatryczne
	Cieszyn	śląskie	179. Fundacja św. Elżbiety w Cieszynie
	Bielsko Biała	śląskie	180. Oddział leczenia Zespołów Abstynencyjnych w Bielsku Białej
	Bielsko Biała	śląskie	181. Fundacja Zapobiegania i Resocjalizacji Uzależnień „Nadzieja”
	Czechowice Dziedzice	śląskie	182. Stowarzyszenie Promocji zdrowia Psychicznego „Od Nowa”
	Czernichów	śląskie	183. Inter.Med Sp.z o.o.
Zdzisław Skuza	Morawica Kielce	świętokrzyskie	184. Świątokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy
	Chęciny	świętokrzyskie	185. Klasztor Podwyższenia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych. Hostel i Ośrodek Rehabilitacyjny dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych „San Damiano”
	Kielce Pałęgi	świętokrzyskie	186. Stowarzyszenie „Nadzieja Rodziny” w Kielcach Hostel dla w Kielcach Ośrodek Rehabilitacji dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach
	Luta	świętokrzyskie	187. Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej
	Kielce	świętokrzyskie	188. Stowarzyszenie „Nadzieja Rodziny” w Kielcach Hostel

Anna Bejnar	Węgorzewo Giżycko Rudziszki	warmińsko- mazurskie	189. Szpital Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie
	Gaudynki	warmińsko- mazurskie	190. MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień
	Stare Juchy	warmińsko- mazurskie	191. Ośrodek Terapii Uzależnień
	Różewiec	warmińsko- mazurskie	192. Ośrodek Rehabilitacji Uzależnionych „Doren” im. Berty Trusiewicz, w Różewcu
Dorota Ciruk	Frombork	warmińsko- mazurskie	193. SP Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej we Fromborku
	Elbląg	warmińsko- mazurskie	194. Szpital Miejski im. Jana Pawła II w Elblągu
	Braniewo	warmińsko- mazurskie	195. Powiatowe Centrum Medyczne w Braniewie
	Elbląg	warmińsko- mazurskie	196. Młodzieżowy Ośrodek terapeutyczny KARAN” Dom Zacheusza” w Elblągu
Ewa Górko	Olsztyn	warmińsko- mazurskie	197. Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie
	Dobre Miasto	warmińsko- mazurskie	198. Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Dobrym Mieście
	Lidzbark Warmiński	warmińsko- mazurskie	199. Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim
Dominika Opała ³³	Poznań	wielkopolskie	200. Szpital Kliniczny im. Karola Jonschera Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
	Poznań	wielkopolskie	201. Szpital Wojewódzki w Poznaniu
	Poznań	wielkopolskie	202. Centrum Zdrowia Psychicznego
	Poznań	wielkopolskie	203. Szpital Miejski im. E. Raszei
	Owińska	wielkopolskie	204. Zakład Opiekuńczo-Lecznicy i Rehabilitacji Medycznej w Poznaniu. Oddział opiekuńczo-Lecznicy w Owińskach
	Poznań	wielkopolskie	205. Agnus Prywatny Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia
Magdalena Popiołek ³⁴	Gniezno	wielkopolskie	207. SP ZOZ Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. Aleksandra Piotrowskiego „Dziekanek” w Gnieźnie
	Gniezno	wielkopolskie	208. Zakład Opiekuńczo-Lecznicy SPZOZ
Katarzyna Stępczak	Kościan	wielkopolskie	209. Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. Oskara Bielawskiego
	Śrem	wielkopolskie	210. Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Śremie

Barbara Lipecka ³⁵	Szczecin Zdroje	zachodnio-pomorskie	211. Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdroje”
	Szczecin	Zachodnio-pomorskie	212. Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 im. prof. Tadeusza Sokołowskiego Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego
	Nowe Czarnowo	zachodnio-pomorskie	213. Szpital Powiatowy w Gryfinie
Wojciech Martyna	Stanomino	zachodnio-pomorskie	214. Szpital Powiatowy im. A. Sokołowskiego w Złotowie
	Koszalin	zachodnio-pomorskie	215. Środkowopomorskie Centrum Zdrowia Psychicznego MEDISON
	Szczecinek	zachodnio-pomorskie	216. Zakład Opieki Psychiatrycznej „Salus” w Szczecinku
	Szczecinek	zachodnio-pomorskie	217. „Patronka” sp. z o.o.
	Darzewo	zachodnio-pomorskie	218. Ośrodek Rehabilitacyjno-Postresocjalizacyjny w Darzewie
	Wandzin	pomorskie	219. Ośrodek Readaptacji EKO „Szkoła Życia” w Wandzinie
	Białogard	Zachodnio-pomorskie	220. Centrum Dializa Sp. z o. o.

¹ Zatrudnienie do 31.05.2020 r.

² Zatrudnienie do 5.02.2020 r.

³ Zakończenie pracy 15.11.2020 r.

⁴ W okresie sprawozdawczym długotrwała nieobecność

⁵ Zatrudnienie na zastępstwo, zakończenie pracy 30.06.2020 r.

⁶ Zakończenie pracy 23.09.2020 r.

⁷ Długotrwała nieobecność

⁸ Powrót do pracy po długotrwałej nieobecności 1.06.2020 r.

⁹ Powrót do podmiotu po długotrwałej nieobecności 14.02.2020 r.

¹⁰ Objęcie podmiotu 23.01.2020 r.

¹¹ Objęcie podmiotu 23.01.2020 r.

¹² Zakończenie pracy w podmiocie 30.06.2020 r.

¹³ Zakończenie pracy w podmiocie 30.06.2020 r.

¹⁴ Zakończenie pracy w podmiocie 30.06.2020 r.

¹⁵ Zakończenie pracy w podmiocie 30.06.2020 r.

¹⁶ Zakończenie pracy w podmiocie 30.06.2020 r.

¹⁷ Objęcie podmiotu 1.07.2020 r.

¹⁸ Objęcie podmiotu 1.07.2020 r.

¹⁹ Objęcie podmiotu 1.07.2020 r.

²⁰ Objęcie podmiotu 1.07.2020 r.

²¹ Objęcie podmiotu 1.07.2020 r.

²² Objęcie podmiotu 1.07.2020 r.

²³ Objęcie podmiotu 1.07.2020 r.

²⁴ Zakończenie pracy 8.11.2020 r.

²⁵ Zakończenie pracy 10.09.2020 r.

²⁶ Zakończenie pracy 10.09.2020 r.

²⁷ Zakończenie pracy 16.08.2020 r.

²⁸ Powrót do pracy po długotrwałej nieobecności 1.12.2020 r.

²⁹ Zakończenie pracy 17.07.2020 r.

³⁰ Zakończenie pracy w podmiotach 30.09.2020 r.

³¹ Objęcie podmiotu 1.02.2020 r.

³² Objęcie podmiotu 1.02.2020 r.

³³ Długotrwała nieobecność

³⁴ Długotrwała nieobecność

³⁵ Zakończenie pracy w podmiotach 28.09.2020 r.

Załącznik nr 3

Wykaz podmiotów leczniczych w poszczególnych województwach objętych czasową działalnością Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r.

Tabela 5. Wykaz podmiotów leczniczych w poszczególnych województwach objętych czasową działalnością Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w 2020 r.

PODMIOT LECZNICZY	RODZAJ UDZIELANYCH ŚWIADCZEŃ/ ODDZIAŁ	DATA REALIZACJI	WOJEWÓDZTWO	ZASTĘPSTWO ZA NIE-OBECNEGO RZECZNIKA/ BRAK RZECZNIKA W PODMIOCIE
1. Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie	Psychiatria ogólna	22 stycznia	mazowieckie	Brak rzecznika na stałe
2. SP ZOZ Szpital Specjalistyczny MSWiA w Otwocku	Leczenie uzależnień	24 stycznia	mazowieckie	Zastępstwo za nieobecnego rzecznika
3. Mazowieckie Centrum Neuropsychiatrii	Psychiatria dzieci i młodzieży	24 stycznia	mazowieckie	Zastępstwo za nieobecnego rzecznika
4. Szpital HCP w Poznaniu	Psychiatria ogólna	8 lutego	wielkopolskie	Zastępstwo za nieobecnego rzecznika
5. Ośrodek Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych	Leczenie uzależnień	9 marca	opolskie	Brak rzecznika na stałe
6. Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. Jana Mikulicza – Radeckiego we Wrocławiu	Psychiatria ogólna	12 marca	dolnośląskie	Brak rzecznika na stałe
7. IV Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ we Wrocławiu	Psychiatria ogólna	13 marca	dolnośląskie	Brak rzecznika na stałe
8. Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego sp. z o.o. we Wrocławiu	Psychiatria ogólna	23 marca	dolnośląskie	Brak rzecznika na stałe
9. Specjalistyczny Szpital im. dr Alfreda Sokołowskiego w Wałbrzychu	Psychiatria ogólna	29–30 lipca	dolnośląskie	Brak rzecznika na stałe
10. Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych Dziekanek w Gnieźnie	Psychiatria ogólna	14 września	wielkopolskie	Zastępstwo za nieobecnego rzecznika
11. Szpital Neuropsychiatryczny w Lublinie	Psychiatria ogólna	30 września-1 października	lubelskie	Zastępstwo za nieobecnego rzecznika

12. „MAWIKO” Spółka z o.o.	Leczenie nerwicy	1 października	pomorskie	Brak rzecznika na stałe
13. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Człuchowie	Psychiatria ogólna	1 października	pomorskie	Brak rzecznika na stałe
14. Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Wałbrzychu	Psychiatria ogólna	2 października	dolnośląskie	Brak rzecznika na stałe
15. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	Psychiatria ogólna	19 października	małopolskie	Zastępstwo za nieobecnego rzecznika
16. Szpitala Wojewódzkiego im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży	Psychiatria ogólna	1 grudnia	podlaskie	Brak rzecznika na stałe
17. SPZOZ Szpital Psychiatryczny w Toszku	Psychiatria ogólna, detencja	9 grudnia	śląskie	Brak rzecznika na stałe
18. Szpital HCP w Poznaniu	Psychiatria ogólna	11 grudnia	wielkopolskie	Zastępstwo za nieobecnego rzecznika
19. Szpital Wojskowy z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Psychiatria ogólna	11 grudnia	zachodniopomorskie	Brak rzecznika na stałe
20. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Długoterminowej w Olecku	ZOL	11 grudnia	warmińskomazurskie	Brak rzecznika na stałe
21. Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Leżajsku	Psychiatria ogólna	11 grudnia	podkarpackie	Brak rzecznika na stałe
22. Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego Centrum Psychiatryczne w Warcie	Psychiatria ogólna	14 grudnia	wielkopolskie	Zastępstwo za nieobecnego rzecznika
23. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Jadwigi w Opolu	Psychiatria ogólna	14 grudnia	opolskie	Brak rzecznika na stałe

Rzecznik Praw Pacjenta

W przypadku pytań, wątpliwości lub sytuacji naruszenia praw pacjenta
skontaktuj się z Biurem Rzecznika Praw Pacjenta

ul. Młynarska 46
01-171 Warszawa

Telefoniczna Informacja Pacjenta

800 190 590

czynna pn.–pt. w godz. 8:00–18:00

kancelaria@rpp.gov.pl
www.gov.pl/rpp